

D E P L A T E

Tijdschrift van de Oostendse Kring "De Plate"
Vormings- en Ontwikkelingsorganisatie en Permanente vorming.
Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE

het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE
Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd.
1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Bel-
gisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395.

Hoofdredacteur : O. VILAIN
Rogierlaan 38, bus 11
8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende
bijdragen.
13e jaargang, nr. 10 oktober 1984.

INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER : ZIE LAATSTE BLADZIJDE

EERSTE NOVEMBERAKTIVITEIT : VIERING 30 JAAR DE PLATE

De Oostendse Heemkundige Kring heeft de eer en het genoegen haar
leden uit te nodigen op de viering van het 30-jarig bestaan van de
Kring. Deze viering gaat door op zaterdag 17 november 1984 in het
Feest- en Kultuurpaleis.

Programma :

- 10u15 : Ontvangst van de genodigden in de receptiezaal van het Feest
en Kultuurpaleis.
- 10u30 : Academische zitting.
- Welkomswoord : - de heer A. VAN ISEGHEM, voorzitter.
 - 30 jaar de Plate : - de heer O. VILAIN, ondervoorzitter.
 - Muzikaal intermezzo.
 - HAVEN OOSTENDE EN DE ENGELSE AANWEZIGHEID : door de heer
Walter DEBROCK, Ere-administrateur-generaal, Ere-voorzit-
ter VUB, Voorzitter Marine Academie.
 - Muzikaal intermezzo.
 - Huldiging van een verdienstelijk lid.
 - Muzikaal intermezzo.
 - Opening van de tentoonstelling : 1584-1984 400 JAAR OOST-
ENDSE HAVEN. door de heer J. GOEKINT, burgemeester van
de Stad Oostende.
 - Verplaatsing naar het Heemkundig museum
 - Opening van de afdeling DE OOSTENDE-DOVER LIJN / door de
heer MUYLDERMANS, Directeur van de Regie voor Maritiem
Transport.
 - Receptie, in de lokalen van het Heemkundig Museum, aange-
boden door de Kring.
- 13u15 : BANKET in de grote zaal van het Koninginnehof, Maria Hen-
drikapark. Prijs 850 fr. per persoon.

Inschrijvingen gebeuren door overschrijving van deze som op rekeningnummer 750-9109554-54 De Plate Oostende
Met vermelding : "Inschrijving X personen banket 17 november 1984" en dit vóór 10 november 1984. Het menu voorziet: - aperitief - ge-rookte forel - aspergeroomsoep - visfilets op z'n Oostends - steak béarnaise met frieten - roomijs - koffie.
Wij rekenen stellig op Uw aanwezigheid.

J.B.D.

TWEEDE NOVEMBERAKTIVITEIT. VOORDRACHT

De Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" heeft de eer en het genoegen u uit te nodigen tot de voordracht die doorgaat op :
donderdag 29 november 1984 om 20u30. in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6, Oostende.

Het onderwerp : HET PROTESTANTISME IN OOSTENDE VOOR EN NA HET BELEG VAN 1601-1604.

De spreker : de heer A. LAUREYS.

Toen Maarten Luther, een augustijnernonnik, hoogleraar in de theologie aan de Universiteit van Wittenberg in Saksen, zijn 95 historisch geworden stellingen aan de deur van de slotkerk spijkerde op 31 oktober 1517, had hij niet het flauwste vermoeden welke afmetingen de splijting in de kerk, die hiervan het gevolg was, zou aannemen. Samen met de andere "vader van de Reformatie", Johannes Calvijn lagen zij aan de basis van een reformistische vloedgolf die in de tweede helft van de 16de eeuw ook onze streken bereikte.

Vlaanderen werd toen voor de meerderheid protestants. In 1579 ondertekenden de twee burgemeesters van Oostende, Cornelis Kien en Jacob Gheertsseune het besluit waarbij de Protestantse kerk als de enige officiële erkend en toegelaten werd binnen de stadsmuren.

Het protestantisme werd hier zo goed als uitgeroeid bij het einde van het Beleg van Oostende in 1601. Hierbij viel onze stad de roem en de eer te beurt de laatste protestantse en anti-spaanse vesting te zijn in de Zuidelijke Nederlanden. Na een moedig en heroïsch verzet dat van 1601 tot 1604 duurde, vertrokken de meeste overblijvende bijbelse christenen naar veilige en tolerante oorden in Nederland, Duitsland, Engeland, e.a.

De prediking van het Evangelie is hier toch door gegaan, zelfs met een relatieve bloei onder de regering van Jozef II.

Over dit minder gekend aspect van de Oostendse geschiedenis spreekt ons vanavond de heer Alfons LAUREYS predikant van de Protestantse Gemeenschap van Oostende, die behoort tot de "Verenigde Protestantse kerk van België".

Een avond voor de echte Oostendenaars, zij die belang stellen in de geschiedenis van hun stad. Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos en zijn ook niet-leden welkom.

J.B.D.

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - XLVIII : WILLIE FINCH

Kritikasters kunnen me verwijten de figuur van FINCH er wat kunstmatig bij te halen in de galerij van vergeten Oostendse kunstschilders. Ze kunnen daartoe 2 redenen hebben : zo helemaal vergeten is FINCH nu ook wel niet ; en FINCH is in de strikte zin van de titel van deze reeks geen echte Oostendenaar te noemen.

Maar zoals zal blijken zijn zijn banden met onze stad toch lange tijd erg eng geweest terwijl onze kusten hem tot zijn doeken inspireerden. En dan is er nog zijn vriendschap met James ENSOR.

X X X

Alfred-William (zeg maar Willie) FINCH werd op 28 november 1854 in het Brusselse geboren (niét in Brussel zelf; maar in een tot nu toe niet achterhaalde randgemeente).
Net als ENSOR had ook FINCH een duidelijk Engelse origine.

Willy FINCH bracht vele jaren te Oostende door : zijn ouders waren de uitbaters van de "Cercle du Phare" op de Zeedijk (1). We vinden hen daar reeds in februari 1869 (2).

Na het slopen van de "Cercle du Phare", eind 1877, met het oog op de verbreding van de Zeedijk, was vader James FINCH nog een tijdlang uitbater van het "Hotel du Phare", tot hij begin 1881 failliet verklaard werd (3).

De familie woonde nadien in de Dorpsstraat te Mariakerke in de toen nog idyllische omgeving van het Duinenkerkje, dat Willie FINCH net als ontelbare andere artisten, zou inspireren.

Willie FINCH werkte als postbediende te Oostende.

X X X

Het is niet geweten waar FINCH zijn allervroegste artistieke opleiding ontving. Misschien was dat aan de Oostendse tekenschool, olv. VAN CUYCK en zijn medewerkers ?

Van 1878 tot 1880 deed FINCH zijn hogere kunststudies aan de Brusselse Academie. In diezelfde jaren was een andere kunstenaar uit Oostende - James ENSOR - eveneens student aan deze instelling.

Het lijkt me méér dan waarschijnlijk dat FINCH en de 6 jaar jongere ENSOR elkaar al vóór hun Brusselse studietijd kenden : in een klein stadje als Oostende moeten die twee jonge idealistische kunstenaars elkaar ongetwijfeld ontmoet hebben. Eventuele gegevens daaromtrent vinden we echter in de bestaande literatuur niet terug. Te Brussel kwam FINCH helemaal in de invloedssfeer van ENSOR. Dat blijkt uit de stijl van zijn landschappen en marines die hij na 1880 maakte : gezichten uit Oostende, Mariakerke, Blankenberge, de Westhoek...

In het kielzog van ENSOR werd FINCH aldus een notoir vertegenwoordiger van het impressionisme in België, samen met VOGELS, PANTAZIS en enkele anderen.

In 1884 noemde Camille LEMONNIER, een gezaghebbend kunstcriticus uit die tijd, FINCH "een copij van zijn leraar en vriend Ensor".

FINCH's vriendschappelijke contacten met ENSOR worden onderstreept en bevestigd door enkele kunstwerken.

Op de eerste plaats is er het portret van Willy FINCH dat ENSOR in 1882 schilderde, nu een van de merkwaardigste schilderijen uit de verzameling van het Museum voor Schone Kunsten Oostende.

FINCH vinden we terug poserend voor de mannefiguur op het doek "Russische muziek" (1881), een intimistisch burgerinterieur met pianospelende dame en luisterende heer. Dit schilderij had oorspronkelijk als titel "Chez Miss".

X X X

De toenmalige Oostendse dagbladders (vooral L'Echo d'Ostende), beschouwde FINCH in die jaren wel degelijk als een Oostendenaar. Nu en dan verwees de krant naar de kunstkritieken die in binnenlandse dag- en weekbladen stonden. De passages waarin sprake over ENSOR en FINCH werden overgenomen.

Zo lezen we in de "Echo d'Ostende" van 17 juli 1881 over FINCH's deelname aan een expo van "La Chrysalide" met 2 marines; in het nummer van 21 februari 1884 lezen we over zijn deelname aan een expo van "Les XX". Daarin wordt zijn "Oktoberzon" geprezen. FINCH wordt geloofd om zijn treffende atmosfeerwerking en lichtweergave.

In de "Echo..." van 27 mei 1880 sprak de chroniqueur over 2 schilderijen van FINCH, bedoeld voor het Salon te Gent, met name "Hoog water te Oostende" en "Rede van Oostende".

X X X

In februari 1885 spoelde een door een Franse visserssloop op sleeptouw genomen walvis aan op het strand ten oosten van de haven. Een gebeurtenis van formaat in het winterse Oostende ! De volkstoe-loop was enorm.

In "L'Echo d'Ostende" van 17 februari 1885 lezen we dat zowel James ENSOR als Willie FINCH er als eersten bij waren om het fait-divers in een olieverfschets vast te leggen.

Ook de kunstschilders F. MUSIN & A. DILLENS en de fotograaf LEBON vereeuwigden dit gebeuren.

X X X

In oktober 1883 was FINCH medestichter van de Brusselse avant-garde kunstkring "Les XX". Initiatiefnemer was Octave MAUS en tot de leden behoorden ondermeer : F. CHARLET, G. VOGELS, J. DELVIN, D. DE REGOYOS, P. DUBOIS, J. ENSOR, CH. GOETHALS, F. KHNOPTFF, P. PANTAZIS, F. SIMONS, G. VAN AISE, TH. VAN RYSELBERGHE, G. VAN STRYDONCK & TH. VERSTRAETE.

Anno 1884 maakte FINCH kennis met de kunst van WHISTLER tijdens een salon van "Les XX", en kwam er sterk van onder de indruk.

In 1887 droeg hij WHISTLER voor als lid van "Les XX", maar dat stuitte op tegenkanting van oa. ENSOR.

Op uitnodiging van WHISTLER stelde FINCH in 1888 tentoon in de Royal Society of British Artists te London.

In 1887 exposeerden twee belangrijke Franse kunstenaars in het Salon van "Les XX" : De impressionist PISSARO en de pointillist SEURAT.

Zo kwam FINCH in de ban van het pointillisme, en nam die techniek - persoonlijk verwerkt - over. Dit was o.m. het geval in "Boomgaard te La Louvière" (1891 ; museum Helsinki). "Hooioppers" (1889 ; Museum te Elsene), en in heel wat taferelen met Noordzeekusten.

In 1889 begint FINCH te exposeren bij "Les Indépendants" te Parijs.

X X X

Van 1893 af dan spitste FINCH zijn aandacht meer en meer toe op de toegepaste kunsten, meer speciaal op de artistieke keramiek. Eerst werkte hij - ook wel om den brode - in de gekende BOCH-fabrieken als schilder. Onder zijn impuls begon men er faience aan te maken beschilderd met taferelen in neo-impressionistische stijl. Maar na enkele jaren schakelde hij over op artistiek aardewerk. Hij had zijn eigen atelier te Chimay. Zijn stukken tekende hij A.W.F. In 1897 zou FINCH zich tenslotte in Finland vestigen. Hij werd er in 1902 leraar in een school voor Decoratieve Kunst te Helsinki. Hij introduceerde er meteen het impressionisme en het post-impressionisme in de Finse Schilderkunst. FINCH overleed te Helsinki in het jaar 1930.

Werk van FINCH wordt in volgdnde musea bewaard :

Brussel, Museum Charlier

Brussel, Koninklijke Musea voor kunst en geschiedenis

Elsene, Museum voor Schone Kunsten

Tournai, Museum voor Schone Kunsten

Helsinki

Abö

X X X

Deze bijdrage over een toch belangrijk kunstenaar heeft allerminst de pretentie compleet te zijn. Het weinig rechtlijnige in de grillige carrière van FINCH maakt hem een moeilijk onderwerp voor een sluitende biografie.

Toch kunnen we besluiten dat hij voor 50 % een Oostendenaar was, en betreuren dat zijn carrière niet hier verlopen is.

N. HOSTYN

Nota's :

1. D. FARASYN, Historiek van de eerste gebouwen langs de Oostendse Zeedijk, in De Plate, 79/94-146
2. Echo d'Ostende, 04.02.1869
3. Echo d'Ostende, 13.01.1881
03.11.1881

VOLGENDE MAAND : ANTOINE SCHYRGENS

OUDE HERINNERINGEN AAN OOSTENDE IN SPANJE

In het haventje Sanlúcar de Barrameda, aan de monding van de Guadalquivir staat een gebedshuis toegewijd aan de H. Maagd, waarvan de oorsprong zeer merkwaardig is.

Op het einde der 17de eeuw verging in de nabijheid een Oostendse vaartuig. De zeelieden konden enkel het beeld van H. Maagd redden dat de voorsteven versierde van dit zeilschip.

Uit dankbaarheid voor de redding van hun leven bouwden ze er een kapel ter eere van H. Maagd en die door de spanjaarden genoemd werd "Virgen del O". Deze O kwam er omdat op het zeil van het Oostendse vaartuig, zoals in die tijd voorgeschreven een "O" voorkwam, zoals nu nog op de Oostendse vissersvaartuigen het geval is.

We kunnen er bij voegen dat een Vlaamse kolonie gevestigd werd te Sanlúcar de Barrameda.

Vlamingen waren ten andere zeer talrijk in die tijden in Spanje en een groep stichtte zelfs een kerk met hospitaal bestemd voor hun landgenoten. Van deze Vlaamse vestiging die eveneens in de haven van Cadix een gelijkaardige vestiging had, werd verbeurd verklaard toen de troepen van Napoleon Spanje binnenvielen en de vermelde gebouwen bestaan niet meer.

Wat er nog bestaat is de stichting Sint-Andreas der Vlamingen te Madrid, stichting door de Antwerpenaar gekend onder de naam Pedro de Amberes. Destijds werden alle Belgen er gratis gedurende tien dagen onthaald op voorwaarde nochtans dat bij iedere maaltijd een aantal tientjes van de rozenkrans gebeden werd tot zielerust van de stichter. Wat moet die kerel in zijn leven uitgestoken hebben!

Jef KLAUSING

(Naar een mededeling van A. de Burbure de Wesembeek.)

EEN OVERZICHT VAN VIJFTIG JAAR OOSTENDSE KURSAAL (3)

Het festival van Vlaanderen ! Het is heus waar dat dit muzikaal topgebeuren nog in Oostende heeft plaats gehad en wel in de jaren 1963 en 1964. Ik geef hierna in tabelvorm een opgave van de 2 x 4 concerten in deze reeks.

Zaterdag 17 augustus 1963 : 9e symphonie van Beethoven - nationaal orkest van België - leiding André Vandernoot - solisten : Anton Dermota, Henry Blackmon, Maria Ceuppens, Mia Greeve - koor : Cantores.

Woensdag 21 augustus 1963. Weense muziek - zelfde orkest - zelfde leiding - soliste Hilde Gueden.

Vrijdag 23 augustus 1963 : Mozartconcert - Belgische kamerorkest - leiding Georges Maes - solist Erich Kunz.

Zondag 25 augustus 1963. Messiah van Haendel - Nationaal orkest van België - leiding André Vandernoot - solisten : Jennifer Vyvyan, Marjorie Thomas, David Galliver, Roger Stalman - koor : Singhet ende weset vro.

Dinsdag 18 augustus 1964 : Nationaal orkest van België onder leiding van René Defossez - Ingeborg Hallstein.

Donderdag 20 augustus 1964 - Filharmonie van Antwerpen - leiding Gerard Devos - Renata Scotto.

Dinsdag 25 augustus 1964 : Nationaal orkest van België - maëstro Edouard Van Remoortel - Cziffra.

Vrijdag 28 augustus 1964 : Filharmonie van Antwerpen - maëstro : Hans Lichtenstein - Hedy Klug en Erich Kunz.

Is het niet jammer dat het Festival van Vlaanderen aan Oostende ontglipt is ? Maar wellicht is de geringe belangstelling van het publiek zowel inwoners als toeristen, daarvan een oorzaak.

Ik wens thans te spreken over de buitenlandse symphonieorkesten die in het auditorium de meesterwerken van de klassieke muziek hebben laten horen. Ik was onlangs zeer verwonderd te vernemen dat Herbert von Karajan in 1953 aan het hoofd van de London Philharmonie deze reeks heeft ingezet.

Het eerste concert door mij bijgewoond werd gegeven door het Residentie-orkest van Den Haag onder leiding van Lovro von Matacic. Het was ook de eerste maal dat ik de Pathetische Symphonie van Tchaikovsky hoorde. Onvergetelijk was de vertolking van het derde deel Allegro molto vivaci eindigend in een krachtig fortissimo. Aangrijpend is het vierde deel Adagio lamentoso dat pianissimo uitloopt. Op 3 augustus 1957 kwam dit orkest terug. Ditmaal hadden we de eer Eugen Jochum in ons midden te hebben. Het was een Beethoven-festival waarin Herman Krebbers het viool-concerto speelde. Een derde maal kwam het Residentie-orkest terug met zijn eigen dirigent Willem Van Otterloo en de pianist Robert-Alexander Bohnke op 3 augustus 1959.

D E P L A T E

Tijdschrift van de Oostendse Kring "De Plate"

Vormings- en Ontwikkelingsorganisatie en Permanente vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE

het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395.

Hoofdredacteur : O. VILAIN

Rogierlaan 38, bus 11

8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

13e jaargang, nr. 10 oktober 1984.

INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER : ZIE LAATSTE BLADZIJDE

EERSTE NOVEMBERAKTIVITEIT : VIERING 30 JAAR DE PLATE

De Oostendse Heemkundige Kring heeft de eer en het genoegen haar leden uit te nodigen op de viering van het 30-jarig bestaan van de Kring. Deze viering gaat door op zaterdag 17 november 1984 in het Feest- en Kultuurpaleis.

Programma :

10u15 : Ontvangst van de genodigden in de receptiezaal van het Feest en Kultuurpaleis.

10u30 : Academische zitting.

- Welkomswoord : - de heer A. VAN ISEGHEM, voorzitter.

- 30 jaar de Plate : - de heer O. VILAIN, ondervoorzitter.

- Muzikaal intermezzo.

- HAVEN OOSTENDE EN DE ENGELSE AANWEZIGHEID : door de heer Walter DEBROCK, Ere-administrateur-generaal, Ere-voorzitter VUB, Voorzitter Marine Academie.

- Muzikaal intermezzo.

- Huldiging van een verdienstelijk lid.

- Muzikaal intermezzo.

- Opening van de tentoonstelling : 1584-1984 400 JAAR OOST-
ENDSE HAVEN, door de heer J. GOEKINT, burgemeester van de Stad Oostende.

- Verplaatsing naar het Heemkundig museum

- Opening van de afdeling DE OOSTENDE-DOVER LIJN / door de heer MUYLDERMANS, Directeur van de Regie voor Maritiem Transport.

- Receptie, in de lokalen van het Heemkundig Museum, aangeboden door de Kring.

13u15 : BANKET in de grote zaal van het Koninginnehof, Maria Hendrikapark. Prijs 850 fr. per persoon.

Inschrijvingen gebeuren door overschrijving van deze som op rekeningnummer 750-9109554-54 De Plate Oostende
Met vermelding : "Inschrijving X personen banket 17 november 1984" en dit vóór 10 november 1984. Het menu voorziet: - aperitief - ge-rookte forel - aspergeroomsoep - visfilets op z'n Oostends - steak béarnaise met frieten - roomijs - koffie.
Wij rekenen stellig op Uw aanwezigheid.

J.B.D.

TWEEDE NOVEMBERAKTIVITEIT. VOORDRACHT

De Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" heeft de eer en het genoegen u uit te nodigen tot de voordracht die doorgaat op :
donderdag 29 november 1984 om 20u30. in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6, Oostende.

Het onderwerp : HET PROTESTANTISME IN OOSTENDE VOOR EN NA HET BELEG VAN 1601-1604.

De spreker : de heer A. LAUREYS.

Toen Maarten Luther, een augustijnernonnik, hoogleraar in de theologie aan de Universiteit van Wittenberg in Saksen, zijn 95 historisch geworden stellingen aan de deur van de slotkerk spijkerde op 31 oktober 1517, had hij niet het flauwste vermoeden welke afmetingen de splijting in de kerk, die hiervan het gevolg was, zou aannemen. Samen met de andere "vader van de Reformatie", Johannes Calvijn lagen zij aan de basis van een reformistische vloedgolf die in de tweede helft van de 16de eeuw ook onze streken bereikte.

Vlaanderen werd toen voor de meerderheid protestants. In 1579 ondertekenden de twee burgemeesters van Oostende, Cornelis Kien en Jacob Gheertsseune het besluit waarbij de Protestantse kerk als de enige officiële erkend en toegelaten werd binnen de stadsmuren.

Het protestantisme werd hier zo goed als uitgeroeid bij het einde van het Beleg van Oostende in 1601. Hierbij viel onze stad de roem en de eer te beurt de laatste protestantse en anti-spaanse vesting te zijn in de Zuidelijke Nederlanden. Na een moedig en heroïsch verzet dat van 1601 tot 1604 duurde, vertrokken de meeste overblijvende bijbelse christenen naar veilige en tolerante oorden in Nederland, Duitsland, Engeland, e.a.

De prediking van het Evangelie is hier toch door gegaan, zelfs met een relatieve bloei onder de regering van Jozef II.

Over dit minder gekend aspect van de Oostendse geschiedenis spreekt ons vanavond de heer Alfons LAUREYS predikant van de Protestantse Gemeenschap van Oostende, die behoort tot de "Verenigde Protestantse kerk van België.

Een avond voor de echte Oostendenaars, zij die belang stellen in de geschiedenis van hun stad. Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos en zijn ook niet-leden welkom.

J.B.D.

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - XLVIII : WILLIE FINCH

Kritikasters kunnen me verwijten de figuur van FINCH er wat kunstmatig bij te halen in de galerij van vergeten Oostendse kunstschilders. Ze kunnen daartoe 2 redenen hebben : zo helemaal vergeten is FINCH nu ook wel niet ; en FINCH is in de strikte zin van de titel van deze reeks geen echte Oostendenaar te noemen.

Maar zoals zal blijken zijn zijn banden met onze stad toch lange tijd erg eng geweest terwijl onze kusten hem tot zijn doeken inspireerden. En dan is er nog zijn vriendschap met James ENSOR.

X X X

Alfred-William (zeg maar Willie) FINCH werd op 28 november 1854 in het Brusselse geboren (niét in Brussel zelf; maar in een tot nu toe niet achterhaalde randgemeente).
Net als ENSOR had ook FINCH een duidelijk Engelse origine.

Willy FINCH bracht vele jaren te Oostende door : zijn ouders waren de uitbaters van de "Cercle du Phare" op de Zeedijk (1). We vinden hen daar reeds in februari 1869 (2).

Na het slopen van de "Cercle du Phare", eind 1877, met het oog op de verbreding van de Zeedijk, was vader James FINCH nog een tijdlang uitbater van het "Hotel du Phare", tot hij begin 1881 failliet verklaard werd (3).

De familie woonde nadien in de Dorpsstraat te Mariakerke in de toen nog idyllische omgeving van het Duinenkerkje, dat Willie FINCH net als ontelbare andere artisten, zou inspireren.

Willie FINCH werkte als postbediende te Oostende.

X X X

Het is niet geweten waar FINCH zijn allervroegste artistieke opleiding ontving. Misschien was dat aan de Oostendse tekenschool, olv. VAN CUYCK en zijn medewerkers ?

Van 1878 tot 1880 deed FINCH zijn hogere kunststudies aan de Brusselse Academie. In diezelfde jaren was een andere kunstenaar uit Oostende - James ENSOR - eveneens student aan deze instelling.

Het lijkt me méér dan waarschijnlijk dat FINCH en de 6 jaar jongere ENSOR elkaar al vóór hun Brusselse studietijd kenden : in een klein stadje als Oostende moeten die twee jonge idealistische kunstenaars elkaar ongetwijfeld ontmoet hebben. Eventuele gegevens daaromtrent vinden we echter in de bestaande literatuur niet terug. Te Brussel kwam FINCH helemaal in de invloedssfeer van ENSOR. Dat blijkt uit de stijl van zijn landschappen en marines die hij na 1880 maakte : gezichten uit Oostende, Mariakerke, Blankenberge, de Westhoek...

In het kielzog van ENSOR werd FINCH aldus een notoir vertegenwoordiger van het impressionisme in België, samen met VOGELS, PANTAZIS en enkele anderen.

In 1884 noemde Camille LEMONNIER, een gezaghebbend kunstcriticus uit die tijd, FINCH "een copij van zijn leraar en vriend Ensor".

FINCH's vriendschappelijke contacten met ENSOR worden onderstreept en bevestigd door enkele kunstwerken.

Op de eerste plaats is er het portret van Willy FINCH dat ENSOR in 1882 schilderde, nu een van de merkwaardigste schilderijen uit de verzameling van het Museum voor Schone Kunsten Oostende.

FINCH vinden we terug poserend voor de mannefiguur op het doek "Russische muziek" (1881), een intimistisch burgerinterieur met pianospelende dame en luisterende heer. Dit schilderij had oorspronkelijk als titel "Chez Miss".

X X X

De toenmalige Oostendse dagbladders (vooral L'Echo d'Ostende), beschouwde FINCH in die jaren wel degelijk als een Oostendenaar. Nu en dan verwees de krant naar de kunstkritieken die in binnenlandse dag- en weekbladen stonden. De passages waarin sprake over ENSOR en FINCH werden overgenomen.

Zo lezen we in de "Echo d'Ostende" van 17 juli 1881 over FINCH's deelname aan een expo van "La Chrysalide" met 2 marines; in het nummer van 21 februari 1884 lezen we over zijn deelname aan een expo van "Les XX". Daarin wordt zijn "Oktoberzon" geprezen. FINCH wordt geloofd om zijn treffende atmosfeerwerking en lichtweergave.

In de "Echo..." van 27 mei 1880 sprak de chroniqueur over 2 schilderijen van FINCH, bedoeld voor het Salon te Gent, met name "Hoog water te Oostende" en "Rede van Oostende".

X X X

In februari 1885 spoelde een door een Franse visserssloop op sleeptouw genomen walvis aan op het strand ten oosten van de haven. Een gebeurtenis van formaat in het winterse Oostende ! De volkstoeeloop was enorm.

In "L'Echo d'Ostende" van 17 februari 1885 lezen we dat zowel James ENSOR als Willie FINCH er als eersten bij waren om het fait-divers in een olieverfschets vast te leggen.

Ook de kunstschilders F. MUSIN & A. DILLENS en de fotograaf LEBON vereeuwigden dit gebeuren.

X X X

In oktober 1883 was FINCH medestichter van de Brusselse avant-garde kunstkring "Les XX". Initiatiefnemer was Octave MAUS en tot de leden behoorden ondermeer : F. CHARLET, G. VOGELS, J. DELVIN, D. DE REGOYOS, P. DUBOIS, J. ENSOR, CH. GOETHALS, F. KHNOFF, P. PANTAZIS, F. SIMONS, G. VAN AISE, TH. VAN RYSELBERGHE, G. VAN STRYDONCK & TH. VERSTRAETE.

Anno 1884 maakte FINCH kennis met de kunst van WHISTLER tijdens een salon van "Les XX", en kwam er sterk van onder de indruk.

In 1887 droeg hij WHISTLER voor als lid van "Les XX", maar dat stuitte op tegenkanting van oa. ENSOR.

Op uitnodiging van WHISTLER stelde FINCH in 1888 tentoon in de Royal Society of British Artists te London.

In 1887 exposeerden twee belangrijke Franse kunstenaars in het Salon van "Les XX" : De impressionist PISSARO en de pointillist SEURAT.

Zo kwam FINCH in de ban van het pointillisme, en nam die techniek - persoonlijk verwerkt - over. Dit was o.m. het geval in "Boomgaard te La Louvière" (1891 ; museum Helsinki). "Hooioppers" (1889 ; Museum te Elsene), en in heel wat taferelen met Noordzeekusten.

In 1889 begint FINCH te exposeren bij "Les Indépendants" te Parijs.

X X X

Van 1893 af dan spitste FINCH zijn aandacht meer en meer toe op de toegepaste kunsten, meer speciaal op de artistieke keramiek. Eerst werkte hij - ook wel om den brode - in de gekende BOCH-fabrieken als schilder. Onder zijn impuls begon men er faience aan te maken beschilderd met taferelen in neo-impressionistische stijl. Maar na enkele jaren schakelde hij over op artistiek aardewerk. Hij had zijn eigen atelier te Chimay. Zijn stukken tekende hij A.W.F. In 1897 zou FINCH zich tenslotte in Finland vestigen. Hij werd er in 1902 leraar in een school voor Decoratieve Kunst te Helsinki. Hij introduceerde er meteen het impressionisme en het post-impressionisme in de Finse Schilderkunst. FINCH overleed te Helsinki in het jaar 1930.

Werk van FINCH wordt in volgdnde musea bewaard :

Brussel, Museum Charlier

Brussel, Koninklijke Musea voor kunst en geschiedenis

Elsene, Museum voor Schone Kunsten

Tournai, Museum voor Schone Kunsten

Helsinki

Abö

X X X

Deze bijdrage over een toch belangrijk kunstenaar heeft allerminst de pretentie compleet te zijn. Het weinig rechtlijnige in de grillige carrière van FINCH maakt hem een moeilijk onderwerp voor een sluitende biografie.

Toch kunnen we besluiten dat hij voor 50 % een Oostendenaar was, en betreuren dat zijn carrière niet hier verlopen is.

N. HOSTYN

Nota's :

1. D. FARASYN, Historiek van de eerste gebouwen langs de Oostendse Zeedijk, in De Plate, 79/94-146
2. Echo d'Ostende, 04.02.1869
3. Echo d'Ostende, 13.01.1881
03.11.1881

VOLGENDE MAAND : ANTOINE SCHYRGENS

OUDE HERINNERINGEN AAN OOSTENDE IN SPANJE

In het haventje Sanlúcar de Barrameda, aan de monding van de Guadalquivir staat een gebedshuis toegewijd aan de H. Maagd, waarvan de oorsprong zeer merkwaardig is.

Op het einde der 17de eeuw verging in de nabijheid een Oostendse vaartuig. De zeelieden konden enkel het beeld van H. Maagd redden dat de voorsteven versierde van dit zeilschip.

Uit dankbaarheid voor de redding van hun leven bouwden ze er een kapel ter eere van H. Maagd en die door de spanjaarden genoemd werd "Virgen del O". Deze O kwam er omdat op het zeil van het Oostendse vaartuig, zoals in die tijd voorgeschreven een "O" voorkwam, zoals nu nog op de Oostendse vissersvaartuigen het geval is.

We kunnen er bij voegen dat een Vlaamse kolonie gevestigd werd te Sanlúcar de Barrameda.

Vlamingen waren ten andere zeer talrijk in die tijden in Spanje en een groep stichtte zelfs een kerk met hospitaal bestemd voor hun landgenoten. Van deze Vlaamse vestiging die eveneens in de haven van Cadix een gelijkaardige vestiging had, werd verbeurd verklaard toen de troepen van Napoleon Spanje binnenvielen en de vermelde gebouwen bestaan niet meer.

Wat er nog bestaat is de stichting Sint-Andreas der Vlamingen te Madrid, stichting door de Antwerpenaar gekend onder de naam Pedro de Amberes. Destijds werden alle Belgen er gratis gedurende tien dagen onthaald op voorwaarde nochtans dat bij iedere maaltijd een aantal tientjes van de rozenkrans gebeden werd tot zielerust van de stichter. Wat moet die kerel in zijn leven uitgestoken hebben!

Jef KLAUSING

(Naar een mededeling van A. de Burbure de Wesembeek.)

EEN OVERZICHT VAN VIJFTIG JAAR OOSTENDSE KURSAAL (3)

Het festival van Vlaanderen ! Het is heus waar dat dit muzikaal topgebeuren nog in Oostende heeft plaats gehad en wel in de jaren 1963 en 1964. Ik geef hierna in tabelvorm een opgave van de 2 x 4 concerten in deze reeks.

Zaterdag 17 augustus 1963 : 9e symphonie van Beethoven - nationaal orkest van België - leiding André Vandernoot - solisten : Anton Dermota, Henry Blackmon, Maria Ceuppens, Mia Greeve - koor : Cantores.

Woensdag 21 augustus 1963. Weense muziek - zelfde orkest - zelfde leiding - soliste Hilde Gueden.

Vrijdag 23 augustus 1963 : Mozartconcert - Belgische kamerorkest - leiding Georges Maes - solist Erich Kunz.

Zondag 25 augustus 1963. Messiah van Haendel - Nationaal orkest van België - leiding André Vandernoot - solisten : Jennifer Vyvyan, Marjorie Thomas, David Galliver, Roger Stalman - koor : Singhet ende weset vro.

Dinsdag 18 augustus 1964 : Nationaal orkest van België onder leiding van René Defossez - Ingeborg Hallstein.

Donderdag 20 augustus 1964 - Filharmonie van Antwerpen - leiding Gerard Devos - Renata Scotto.

Dinsdag 25 augustus 1964 : Nationaal orkest van België - maëstro Edouard Van Remoortel - Cziffra.

Vrijdag 28 augustus 1964 : Filharmonie van Antwerpen - maëstro : Hans Lichtenstein - Hedy Klug en Erich Kunz.

Is het niet jammer dat het Festival van Vlaanderen aan Oostende ontglipt is ? Maar wellicht is de geringe belangstelling van het publiek zowel inwoners als toeristen, daarvan een oorzaak.

Ik wens thans te spreken over de buitenlandse symphonieorkesten die in het auditorium de meesterwerken van de klassieke muziek hebben laten horen. Ik was onlangs zeer verwonderd te vernemen dat Herbert von Karajan in 1953 aan het hoofd van de London Philharmonie deze reeks heeft ingezet.

Het eerste concert door mij bijgewoond werd gegeven door het Residentie-orkest van Den Haag onder leiding van Lovro von Matacic. Het was ook de eerste maal dat ik de Pathetische Symphonie van Tchaikovsky hoorde. Onvergetelijk was de vertolking van het derde deel Allegro molto vivaci eindigend in een krachtig fortissimo. Aangrijpend is het vierde deel Adagio lamentoso dat pianissimo uitloopt. Op 3 augustus 1957 kwam dit orkest terug. Ditmaal hadden we de eer Eugen Jochum in ons midden te hebben. Het was een Beethoven-festival waarin Herman Krebbers het viool-concerto speelde. Een derde maal kwam het Residentie-orkest terug met zijn eigen dirigent Willem Van Otterloo en de pianist Robert-Alexander Bohnke op 3 augustus 1959.

Dezelfde maand, de 29e, hoorden we een laatste maal dit orkest, ditmaal geleid door Charles Munch, de pianiste Nicole Henriot gaf een uitvoering van het concerto nr. 17 K.V. 453 van Mozart. Onder de buitenlandse orkesten was dit van Den Haag het meest te horen in Oostende.

Het London Symphony Orchestra heeft drie concerten verzorgd - op 11 augustus 1957 onder leiding van Edouard Van Remoortel en als zangsolo Erika Köth - op 10 augustus 1957 met John Pritchard als dirigent en Robert-Alexander Bohnke, pianist - op 14 mei 1958, wederom met Edouard Van Remoortel en de beroemde violonist Alfredo Campoli.

Een ander Brits orkest, dit van de BBC kwam tweemaal op 9 en 12 juli 1958 een concert geven. Leiding had Sir Malcolm Sargent, solist was de pianist Denis Matthews. De eerste dag speelde deze het 4e concerto van Beethoven, de tweede dag het concerto nr. 23 K.V. 488 van Mozart.

Het Staatsorkest van Moskou, telkens met een Tchaikovsky-festival, werd op 17 augustus 1958 gedirigeerd door C. Ivanoff terwijl de Amerikaan Van Cliburn het 1e pianoconcerto speelde en 14 augustus 1966 tijdens het persgala, het heette toen Groot Symphonieorkest van Radio en Televisie Moskou, was de dirigent de alom sympathieke Rosdesvensky met als soliste een celliste Nathalie Chakhovskaja.

Ook het groot orkest van de Poolse Radio (2 concerten in 1959); de Slowaakse Philharmonie (2 concerten in 1960) kwamen uit Oost-Europa, evenals het orkest van de Italiaans-Zwitserse Radio, dat eveneens twee concerten verzorgde in 1959.

Wellicht een primeur voor Oostende was de uitvoering van The Messiah van Georg Friedrich Händel op zaterdag 2 juli 1960. Als orkest speelde de Northwest-deutsche Philharmonie van Herford, Westfalen, als koor zong Singhet ende Weset vro, van Kortrijk, uit Groot-Brittannië kwamen de solisten : Ilse Wolf, Marjorie Thomas, David Galliven en Roger Stalman. Dirigent was Maurits Denaux. Voor mij is dit oratorium het meesterwerk. Geen enkele aria, geen enkel koorgezang is minderwaardig. En wanneer traditiegetrouw de ganse zaal rechtstaand het Hallelujah aanhoort, dan bereikt de muzikale emotie een climax. Ik wil er nog aan bijvoegen dat dank zij de gedempte verlichting, het mogelijk was het tekstboek te volgen, wat mij toch essentieel voorkomt om een dergelijk werk te kunnen appreciëren. Zoals eerder gemeld kreeg The Messiah een tweede uitvoering in 1963.

De Nord-Westdeutsche Philharmonie heeft trouwens nog twee concerten op zijn actief : op 20 augustus 1957 met onze landgenote Nina Bolotine, en 's anderdaags met Georgy Cziffra, een habitué van ons Casino. Beide avonden werden gedirigeerd door Wilhelm Schuchter. De Bamberger Symphoniker kwam op 24 januari 1959 onder leiding van Joseph Keilberth werk van Mozart, R. Strauss en Brahms (4e symphonie) uitvoeren.

D E P L A T E

Tijdschrift van de Oostendse Kring "De Plate"

Vormings- en Ontwikkelingsorganisatie en Permanente vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE

het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395.

Hoofdredacteur : O. VILAIN

Rogierlaan 38, bus 11

8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

13e jaargang, nr. 10 oktober 1984.

INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER : ZIE LAATSTE BLADZIJDE

EERSTE NOVEMBERAKTIVITEIT : VIERING 30 JAAR DE PLATE

De Oostendse Heemkundige Kring heeft de eer en het genoegen haar leden uit te nodigen op de viering van het 30-jarig bestaan van de Kring. Deze viering gaat door op zaterdag 17 november 1984 in het Feest- en Kultuurpaleis.

Programma :

10u15 : Ontvangst van de genodigden in de receptiezaal van het Feest en Kultuurpaleis.

10u30 : Academische zitting.

- Welkomswoord : - de heer A. VAN ISEGHEM, voorzitter.

- 30 jaar de Plate : - de heer O. VILAIN, ondervoorzitter.

- Muzikaal intermezzo.

- HAVEN OOSTENDE EN DE ENGELSE AANWEZIGHEID : door de heer Walter DEBROCK, Ere-administrateur-generaal, Ere-voorzitter VUB, Voorzitter Marine Academie.

- Muzikaal intermezzo.

- Huldiging van een verdienstelijk lid.

- Muzikaal intermezzo.

- Opening van de tentoonstelling : 1584-1984 400 JAAR OOST-
ENDSE HAVEN, door de heer J. GOEKINT, burgemeester van de Stad Oostende.

- Verplaatsing naar het Heemkundig museum

- Opening van de afdeling DE OOSTENDE-DOVER LIJN / door de heer MUYLDERMANS, Directeur van de Regie voor Maritiem Transport.

- Receptie, in de lokalen van het Heemkundig Museum, aangeboden door de Kring.

13u15 : BANKET in de grote zaal van het Koninginnehof, Maria Hendrikapark. Prijs 850 fr. per persoon.

Inschrijvingen gebeuren door overschrijving van deze som op rekeningnummer 750-9109554-54 De Plate Oostende
Met vermelding : "Inschrijving X personen banket 17 november 1984" en dit vóór 10 november 1984. Het menu voorziet: - aperitief - ge-rookte forel - aspergeroomsoep - visfilets op z'n Oostends - steak béarnaise met frieten - roomijs - koffie.
Wij rekenen stellig op Uw aanwezigheid.

J.B.D.

TWEEDE NOVEMBERAKTIVITEIT. VOORDRACHT

De Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" heeft de eer en het genoegen u uit te nodigen tot de voordracht die doorgaat op :
donderdag 29 november 1984 om 20u30. in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6, Oostende.

Het onderwerp : HET PROTESTANTISME IN OOSTENDE VOOR EN NA HET BELEG VAN 1601-1604.

De spreker : de heer A. LAUREYS.

Toen Maarten Luther, een augustijnernonnik, hoogleraar in de theologie aan de Universiteit van Wittenberg in Saksen, zijn 95 historisch geworden stellingen aan de deur van de slotkerk spijkerde op 31 oktober 1517, had hij niet het flauwste vermoeden welke afmetingen de splijting in de kerk, die hiervan het gevolg was, zou aannemen. Samen met de andere "vader van de Reformatie", Johannes Calvijn lagen zij aan de basis van een reformistische vloedgolf die in de tweede helft van de 16de eeuw ook onze streken bereikte.

Vlaanderen werd toen voor de meerderheid protestants. In 1579 ondertekenden de twee burgemeesters van Oostende, Cornelis Kien en Jacob Gheertsseune het besluit waarbij de Protestantse kerk als de enige officiële erkend en toegelaten werd binnen de stadsmuren.

Het protestantisme werd hier zo goed als uitgeroeid bij het einde van het Beleg van Oostende in 1601. Hierbij viel onze stad de roem en de eer te beurt de laatste protestantse en anti-spaanse vesting te zijn in de Zuidelijke Nederlanden. Na een moedig en heroïsch verzet dat van 1601 tot 1604 duurde, vertrokken de meeste overblijvende bijbelse christenen naar veilige en tolerante oorden in Nederland, Duitsland, Engeland, e.a.

De prediking van het Evangelie is hier toch door gegaan, zelfs met een relatieve bloei onder de regering van Jozef II.

Over dit minder gekend aspect van de Oostendse geschiedenis spreekt ons vanavond de heer Alfons LAUREYS predikant van de Protestantse Gemeenschap van Oostende, die behoort tot de "Verenigde Protestantse kerk van België.

Een avond voor de echte Oostendenaars, zij die belang stellen in de geschiedenis van hun stad. Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos en zijn ook niet-leden welkom.

J.B.D.

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS - XLVIII : WILLIE FINCH

Kritikasters kunnen me verwijten de figuur van FINCH er wat kunstmatig bij te halen in de galerij van vergeten Oostendse kunstschilders. Ze kunnen daartoe 2 redenen hebben : zo helemaal vergeten is FINCH nu ook wel niet ; en FINCH is in de strikte zin van de titel van deze reeks geen echte Oostendenaar te noemen.

Maar zoals zal blijken zijn zijn banden met onze stad toch lange tijd erg eng geweest terwijl onze kusten hem tot zijn doeken inspireerden. En dan is er nog zijn vriendschap met James ENSOR.

X X X

Alfred-William (zeg maar Willie) FINCH werd op 28 november 1854 in het Brusselse geboren (niét in Brussel zelf; maar in een tot nu toe niet achterhaalde randgemeente). Net als ENSOR had ook FINCH een duidelijk Engelse origine.

Willy FINCH bracht vele jaren te Oostende door : zijn ouders waren de uitbaters van de "Cercle du Phare" op de Zeedijk (1). We vinden hen daar reeds in februari 1869 (2).

Na het slopen van de "Cercle du Phare", eind 1877, met het oog op de verbreding van de Zeedijk, was vader James FINCH nog een tijdlang uitbater van het "Hotel du Phare", tot hij begin 1881 failliet verklaard werd (3).

De familie woonde nadien in de Dorpsstraat te Mariakerke in de toen nog idyllische omgeving van het Duinenkerkje, dat Willie FINCH net als ontelbare andere artisten, zou inspireren.

Willie FINCH werkte als postbediende te Oostende.

X X X

Het is niet geweten waar FINCH zijn allervroegste artistieke opleiding ontving. Misschien was dat aan de Oostendse tekenschool, olv. VAN CUYCK en zijn medewerkers ?

Van 1878 tot 1880 deed FINCH zijn hogere kunststudies aan de Brusselse Academie. In diezelfde jaren was een andere kunstenaar uit Oostende - James ENSOR - eveneens student aan deze instelling.

Het lijkt me méér dan waarschijnlijk dat FINCH en de 6 jaar jongere ENSOR elkaar al vóór hun Brusselse studietijd kenden : in een klein stadje als Oostende moeten die twee jonge idealistische kunstenaars elkaar ongetwijfeld ontmoet hebben. Eventuele gegevens daaromtrent vinden we echter in de bestaande literatuur niet terug. Te Brussel kwam FINCH helemaal in de invloedssfeer van ENSOR. Dat blijkt uit de stijl van zijn landschappen en marines die hij na 1880 maakte : gezichten uit Oostende, Mariakerke, Blankenberge, de Westhoek...

In het kielzog van ENSOR werd FINCH aldus een notoir vertegenwoordiger van het impressionisme in België, samen met VOGELS, PANTAZIS en enkele anderen.

In 1884 noemde Camille LEMONNIER, een gezaghebbend kunstcriticus uit die tijd, FINCH "een copij van zijn leraar en vriend Ensor".

FINCH's vriendschappelijke contacten met ENSOR worden onderstreept en bevestigd door enkele kunstwerken.

Op de eerste plaats is er het portret van Willy FINCH dat ENSOR in 1882 schilderde, nu een van de merkwaardigste schilderijen uit de verzameling van het Museum voor Schone Kunsten Oostende.

FINCH vinden we terug poserend voor de mannefiguur op het doek "Russische muziek" (1881), een intimistisch burgerinterieur met pianospelende dame en luisterende heer. Dit schilderij had oorspronkelijk als titel "Chez Miss".

X X X

De toenmalige Oostendse dagbladders (vooral L'Echo d'Ostende), beschouwde FINCH in die jaren wel degelijk als een Oostendenaar. Nu en dan verwees de krant naar de kunstkritieken die in binnenlandse dag- en weekbladen stonden. De passages waarin sprake over ENSOR en FINCH werden overgenomen.

Zo lezen we in de "Echo d'Ostende" van 17 juli 1881 over FINCH's deelname aan een expo van "La Chrysalide" met 2 marines; in het nummer van 21 februari 1884 lezen we over zijn deelname aan een expo van "Les XX". Daarin wordt zijn "Oktoberzon" geprezen. FINCH wordt geloofd om zijn treffende atmosfeerwerking en lichtweergave.

In de "Echo..." van 27 mei 1880 sprak de chroniqueur over 2 schilderijen van FINCH, bedoeld voor het Salon te Gent, met name "Hoog water te Oostende" en "Rede van Oostende".

X X X

In februari 1885 spoelde een door een Franse visserssloop op sleeptouw genomen walvis aan op het strand ten oosten van de haven. Een gebeurtenis van formaat in het winterse Oostende ! De volkstoe-loop was enorm.

In "L'Echo d'Ostende" van 17 februari 1885 lezen we dat zowel James ENSOR als Willie FINCH er als eersten bij waren om het fait-divers in een olieverfschets vast te leggen.

Ook de kunstschilders F. MUSIN & A. DILLENS en de fotograaf LEBON vereeuwigden dit gebeuren.

X X X

In oktober 1883 was FINCH medestichter van de Brusselse avant-garde kunstkring "Les XX". Initiatiefnemer was Octave MAUS en tot de leden behoorden ondermeer : F. CHARLET, G. VOGELS, J. DELVIN, D. DE REGOYOS, P. DUBOIS, J. ENSOR, CH. GOETHALS, F. KHNOFF, P. PANTAZIS, F. SIMONS, G. VAN AISE, TH. VAN RYSELBERGHE, G. VAN STRYDONCK & TH. VERSTRAETE.

Anno 1884 maakte FINCH kennis met de kunst van WHISTLER tijdens een salon van "Les XX", en kwam er sterk van onder de indruk.

In 1887 droeg hij WHISTLER voor als lid van "Les XX", maar dat stuitte op tegenkanting van oa. ENSOR.

Op uitnodiging van WHISTLER stelde FINCH in 1888 tentoon in de Royal Society of British Artists te London.

In 1887 exposeerden twee belangrijke Franse kunstenaars in het Salon van "Les XX" : De impressionist PISSARO en de pointillist SEURAT.

Zo kwam FINCH in de ban van het pointillisme, en nam die techniek - persoonlijk verwerkt - over. Dit was o.m. het geval in "Boomgaard te La Louvière" (1891 ; museum Helsinki). "Hooioppers" (1889 ; Museum te Elsene), en in heel wat taferelen met Noordzeekusten.

In 1889 begint FINCH te exposeren bij "Les Indépendants" te Parijs.

X X X

Van 1893 af dan spitste FINCH zijn aandacht meer en meer toe op de toegepaste kunsten, meer speciaal op de artistieke keramiek. Eerst werkte hij - ook wel om den brode - in de gekende BOCH-fabrieken als schilder. Onder zijn impuls begon men er faïence aan te maken beschilderd met taferelen in neo-impressionistische stijl. Maar na enkele jaren schakelde hij over op artistiek aardewerk. Hij had zijn eigen atelier te Chimay. Zijn stukken tekende hij A.W.F. In 1897 zou FINCH zich tenslotte in Finland vestigen. Hij werd er in 1902 leraar in een school voor Decoratieve Kunst te Helsinki. Hij introduceerde er meteen het impressionisme en het post-impressionisme in de Finse Schilderkunst. FINCH overleed te Helsinki in het jaar 1930.

Werk van FINCH wordt in volgdnde musea bewaard :

Brussel, Museum Charlier

Brussel, Koninklijke Musea voor kunst en geschiedenis

Elsene, Museum voor Schone Kunsten

Tournai, Museum voor Schone Kunsten

Helsinki

Abö

X X X

Deze bijdrage over een toch belangrijk kunstenaar heeft allerminst de pretentie compleet te zijn. Het weinig rechtlijnige in de grillige carrière van FINCH maakt hem een moeilijk onderwerp voor een sluitende biografie.

Toch kunnen we besluiten dat hij voor 50 % een Oostendenaar was, en betreuren dat zijn carrière niet hier verlopen is.

N. HOSTYN

Nota's :

1. D. FARASYN, Historiek van de eerste gebouwen langs de Oostendse Zeedijk, in De Plate, 79/94-146
2. Echo d'Ostende, 04.02.1869
3. Echo d'Ostende, 13.01.1881
03.11.1881

VOLGENDE MAAND : ANTOINE SCHYRGENS

OUDE HERINNERINGEN AAN OOSTENDE IN SPANJE

In het haventje Sanlúcar de Barrameda, aan de monding van de Guadalquivir staat een gebedshuis toegewijd aan de H. Maagd, waarvan de oorsprong zeer merkwaardig is.

Op het einde der 17de eeuw verging in de nabijheid een Oostendse vaartuig. De zeelieden konden enkel het beeld van H. Maagd redden dat de voorsteven versierde van dit zeilschip.

Uit dankbaarheid voor de redding van hun leven bouwden ze er een kapel ter eere van H. Maagd en die door de spanjaarden genoemd werd "Virgen del O". Deze O kwam er omdat op het zeil van het Oostendse vaartuig, zoals in die tijd voorgeschreven een "O" voorkwam, zoals nu nog op de Oostendse vissersvaartuigen het geval is.

We kunnen er bij voegen dat een Vlaamse kolonie gevestigd werd te Sanlúcar de Barrameda.

Vlamingen waren ten andere zeer talrijk in die tijden in Spanje en een groep stichtte zelfs een kerk met hospitaal bestemd voor hun landgenoten. Van deze Vlaamse vestiging die eveneens in de haven van Cadix een gelijkaardige vestiging had, werd verbeurd verklaard toen de troepen van Napoleon Spanje binnenvielen en de vermelde gebouwen bestaan niet meer.

Wat er nog bestaat is de stichting Sint-Andreas der Vlamingen te Madrid, stichting door de Antwerpenaar gekend onder de naam Pedro de Amberes. Destijds werden alle Belgen er gratis gedurende tien dagen onthaald op voorwaarde nochtans dat bij iedere maaltijd een aantal tientjes van de rozenkrans gebeden werd tot zielerust van de stichter. Wat moet die kerel in zijn leven uitgestoken hebben!

Jef KLAUSING

(Naar een mededeling van A. de Burbure de Wesembeek.)

EEN OVERZICHT VAN VIJFTIG JAAR OOSTENDSE KURSAAL (3)

Het festival van Vlaanderen ! Het is heus waar dat dit muzikaal topgebeuren nog in Oostende heeft plaats gehad en wel in de jaren 1963 en 1964. Ik geef hierna in tabelvorm een opgave van de 2 x 4 concerten in deze reeks.

Zaterdag 17 augustus 1963 : 9e symphonie van Beethoven - nationaal orkest van België - leiding André Vandernoot - solisten : Anton Dermota, Henry Blackmon, Maria Ceuppens, Mia Greeve - koor : Cantores.

Woensdag 21 augustus 1963. Weense muziek - zelfde orkest - zelfde leiding - soliste Hilde Gueden.

Vrijdag 23 augustus 1963 : Mozartconcert - Belgische kamerorkest - leiding Georges Maes - solist Erich Kunz.

Zondag 25 augustus 1963. Messiah van Haendel - Nationaal orkest van België - leiding André Vandernoot - solisten : Jennifer Vyvyan, Marjorie Thomas, David Galliver, Roger Stalman - koor : Singhet ende weset vro.

Dinsdag 18 augustus 1964 : Nationaal orkest van België onder leiding van René Defossez - Ingeborg Hallstein.

Donderdag 20 augustus 1964 - Filharmonie van Antwerpen - leiding Gerard Devos - Renata Scotto.

Dinsdag 25 augustus 1964 : Nationaal orkest van België - maëstro Edouard Van Remoortel - Cziffra.

Vrijdag 28 augustus 1964 : Filharmonie van Antwerpen - maëstro : Hans Lichtenstein - Hedy Klug en Erich Kunz.

Is het niet jammer dat het Festival van Vlaanderen aan Oostende ontglipt is ? Maar wellicht is de geringe belangstelling van het publiek zowel inwoners als toeristen, daarvan een oorzaak.

Ik wens thans te spreken over de buitenlandse symphonieorkesten die in het auditorium de meesterwerken van de klassieke muziek hebben laten horen. Ik was onlangs zeer verwonderd te vernemen dat Herbert von Karajan in 1953 aan het hoofd van de London Philharmonie deze reeks heeft ingezet.

Het eerste concert door mij bijgewoond werd gegeven door het Residentie-orkest van Den Haag onder leiding van Lovro von Matacic. Het was ook de eerste maal dat ik de Pathetische Symphonie van Tchaikovsky hoorde. Onvergetelijk was de vertolking van het derde deel Allegro molto vivaci eindigend in een krachtig fortissimo. Aangrijpend is het vierde deel Adagio lamentoso dat pianissimo uitloopt. Op 3 augustus 1957 kwam dit orkest terug. Ditmaal hadden we de eer Eugen Jochum in ons midden te hebben. Het was een Beethoven-festival waarin Herman Krebbers het viool-concerto speelde. Een derde maal kwam het Residentie-orkest terug met zijn eigen dirigent Willem Van Otterloo en de pianist Robert-Alexander Bohnke op 3 augustus 1959.

Dezelfde maand, de 29e, hoorden we een laatste maal dit orkest, ditmaal geleid door Charles Munch, de pianiste Nicole Henriot gaf een uitvoering van het concerto nr. 17 K.V. 453 van Mozart. Onder de buitenlandse orkesten was dit van Den Haag het meest te horen in Oostende.

Het London Symphony Orchestra heeft drie concerten verzorgd - op 11 augustus 1957 onder leiding van Edouard Van Remoortel en als zangsolo Erika Köth - op 10 augustus 1957 met John Pritchard als dirigent en Robert-Alexander Bohnke, pianist - op 14 mei 1958, wederom met Edouard Van Remoortel en de beroemde violonist Alfredo Campoli.

Een ander Brits orkest, dit van de BBC kwam tweemaal op 9 en 12 juli 1958 een concert geven. Leiding had Sir Malcolm Sargent, solist was de pianist Denis Matthews. De eerste dag speelde deze het 4e concerto van Beethoven, de tweede dag het concerto nr. 23 K.V. 488 van Mozart.

Het Staatsorkest van Moskou, telkens met een Tchaikovsky-festival, werd op 17 augustus 1958 gedirigeerd door C. Ivanoff terwijl de Amerikaan Van Cliburn het 1e pianoconcerto speelde en 14 augustus 1966 tijdens het persgala, het heette toen Groot Symphonieorkest van Radio en Televisie Moskou, was de dirigent de alom sympathieke Rosdesvensky met als soliste een celliste Nathalie Chakhovskaja.

Ook het groot orkest van de Poolse Radio (2 concerten in 1959); de Slowaakse Philharmonie (2 concerten in 1960) kwamen uit Oost-Europa, evenals het orkest van de Italiaans-Zwitserse Radio, dat eveneens twee concerten verzorgde in 1959.

Wellicht een primeur voor Oostende was de uitvoering van The Messiah van Georg Friedrich Händel op zaterdag 2 juli 1960. Als orkest speelde de Northwest-deutsche Philharmonie van Herford, Westfalen, als koor zong Singhet ende Weset vro, van Kortrijk, uit Groot-Brittannië kwamen de solisten : Ilse Wolf, Marjorie Thomas, David Galliven en Roger Stalman. Dirigent was Maurits Denaux. Voor mij is dit oratorium het meesterwerk. Geen enkele aria, geen enkel koorzang is minderwaardig. En wanneer traditiegetrouw de ganse zaal rechtstaand het Hallelujah aanhoort, dan bereikt de muzikale emotie een climax. Ik wil er nog aan bijvoegen dat dank zij de gedempte verlichting, het mogelijk was het tekstboek te volgen, wat mij toch essentieel voorkomt om een dergelijk werk te kunnen appreciëren. Zoals eerder gemeld kreeg The Messiah een tweede uitvoering in 1963.

De Nord-Westdeutsche Philharmonie heeft trouwens nog twee concerten op zijn actief : op 20 augustus 1957 met onze landgenote Nina Bolotine, en 's anderdaags met Georgy Cziffra, een habitué van ons Casino. Beide avonden werden gedirigeerd door Wilhelm Schuchter. De Bamberger Symphoniker kwam op 24 januari 1959 onder leiding van Joseph Keilberth werk van Mozart, R. Strauss en Brahms (4e symphonie) uitvoeren.

Nog een hoogvlieger valt te noteren op 14 juli 1966 toen Le Grand Orchestre philharmonique de l'ORIF, directie Charles Bruck en Christian Ferras als soloviool een concert gaven. De 9e symphonie van Beethoven werd de volgende dag gebracht door de Slovaakse filharmonie.

Om deze waaier van buitenlandse formaties te besluiten verplaatsen we ons naar het jaar 1982. Op de dag van 13 augustus verzamelden zich ongeveer 140 jongeren deel uitmakende van het Europees Jeugd-orkest om in het auditorium te musiceren onder impuls van Claudio Abbado. De jongens hadden een identiek kostuum en dito das, de meisjes droegen hetzelfde blauw lang kleed. We hoorden Webern waar ik niet van houd, het cello-concerto van Schumann door Lynn Harrell en na de pauze de zeventig minuten durende 5e symphonie van Gustav Mahler. Schaduwzijde : het balkon moest afgeschermd worden om een volle zaal te suggereren. Jammer !

André Vandernoot is een dirigent die de Oostendenaars met genoegen terugzien. Talrijke malen stond hij aan het hoofd van het Nationaal Orkest van België. De meest befaamde vedetten van het instrument mochten met hem musiceren. Arthur Grumiaux op 21 juli 1956, Leon Fleisher op 17 juli 1957, Georgy Czyffra op 15 juli 1958, Nikita Magaloff op 21 juli 1959. De 9e symphonie van Beethoven weerklonk voor het eerst in Oostende, dunkt mij, op 22 juli 1958. Andere befaamde orkestleiders zwaaiden met de dirigeerstok over ons nationaal orkest : Vladimir Golshmann terwijl Nathan Milstein Brahms vertolkte op 25 juli 1957. Raphaël de Frébeck de Burgos te samen met Consuelo Rubio, van het Scala van Milaan, en Gaspar Cassado, cello in Don Quichotte van Richard Strauss, op 21 juli 1961 als huldeblijk aan onze nieuwe Koningin - Georges Prêtre, die Georges Octors begeleidde in het vioolconcerto van Mendelssohn; alsook de eerste laureaat van de Internationale Zangwedstrijd van België Karl Numela, bariton, op 3 augustus 1962..

We dienen thans aandacht te besteden aan de Philharmonie van Antwerpen, onlangs omgedoopt tot Filharmonie van Vlaanderen en die beschouwd mag worden als het huisorkest van onze Kursaal. Ik noteer achtereenvolgens de datum van optreden, de naam van de dirigent en die van de solist : 21.8.1959, Hans Lichtenstein, Rosi Schwaiger - 19.7.1963, Daniel Sternefeld, Georgy Cziffra - 27.7.1963 : René Defossez, Regine Crespin - 23.7.1965 : Vandernoot, Regine Crespin - 10.7.1966 (Guldensporenconcert), Leonce Gras, Valeer Lenaerts (viool), omroepkoor BRT - 24.7.1970 : Willy Boskovsky - 26.7.1971 : Enrique Jorda, Edith Volckaert - 21.7.1972, Cziffra junior, Cziffra senior - 11.8.1975 : Willi Boskovski - 17.9.1976 : Fernand Terby, Naum Slusny speelde het tweede pianoconcerto van Rachmaninov - 28.5.1977 : voor de eerste maal sedert onheuglijke tijden kreeg Oostende het voorrecht een componist zijn eigen werk te zien dirigeren : Aram Iljitsj Katsjatoerian. Een tegenslag was het ontbreken van de solist die verhinderd was.

We hoorden de 2e symphonie en de suite uit Spartacus en nog enkele nummers uit Gayaneh. Het muzikaal slecht opgevoede publiek applausseerde tussen de nummers. Als blijk van zijn ongenoegen weigerde de meester om na afloop van het concert opnieuw te verschijnen. Einde augustus 1982 verzorgden de Antwerpenaars een drietal zogeheten Proms-koncerten die reeds om 19u30 begonnen en waarbij muzikliefhebbers uit de Scheldestad aanwezig waren. Gezien het succes werd de formule in 1983 verdergezet.

De televisie heeft ons leven gaandeweg ingepalmd sedert einde 1953 en is er sedertdien niet meer uit weg te denken. De Belgische Radio en Televisie heeft uitzendingen verzorgd sedert 1956. Het recital Yehudi Menuhin, het dansprogramma Ludmillia Therina, het ballet Markies de Cuevas, het recital Suzanne Danco, van de Scala van Milaan, werden tussen 2 en 7 augustus in de ether gebracht. Telkenjare staan de captatie-wagens gedurende een aantal dagen op de Albert I Promenade. Ik kan niet met zekerheid nagaan welke uitvoeringen op het BRT-kanaal komen, maar veronderstel dat minstens al de concerten van de BRT-orkesten, van variété- tot symphonisch orkest rechtstreeks of in uitgesteld relais tot in de huiskamer geraken.

Laat mij ze dan ook op een rijtje zetten.

Op 20.7.1962 speelde het Groot lyrisch orkest met als dirigent Jozef Verhelst. Op 27 juli was het de beurt aan het Variété-orkest geleid door Fernand Terby.

1964 : het symphonie-orkest op 15 juli met Daniel Sternefeld en Vladimir Askenazy, piano, evenals Raymonde Serverius, sopraan - op 21 juli : Leonce Gras als dirigent, onze Belgische wereldster Rita Gorr en Gilbert Dubuc - op 29 juli : Roberto Benzi en Inge Borkh.

1965 : op 21 juli : Daniel Sternefeld dirigeert het symphonie-orkest BRT/RTB en Arthur Grumiaux is solist - 19 augustus : Charles Vandezande met Aldo Ciccolini, piano en Aldo Gazelloni, fluit.

1966 : 21 juli : de leiding van het symphonie-orkest heeft Daniel Sternefeld, zangsolisten - 27 juli : de zoon Cziffra dirigeert, de vader speelt Grieg en Liszt - 9 augustus : kamerorkest RTB, directie Carlo Zacchi, Rita Gorr ontroert ons weer met haar diepe stem.

1967 : 20 juli : reconstructie van een Casino-koncert 1900 met Daniel Sternefeld en Elisabeth Verlooy, zang - 29 juli : Strauss-koncert met Willi Boskovski en Adele Leigh van de Wiener Volksoper.

1968 : 7 augustus : Leonce Gras en Valère Kamychov, piano.

1969 : een Beethoven-koncert met Daniel Sternefeld en Arthur Grumiaux op 17 juli - op 24 juli een buitenkansje Christina Deutekom en Charles Vandezande.

In de volgende jaren is het BRT-orkest meermaals opgetreden met laureaten van de Koningin Elisabethwedstrijd wier namen ik reeds gemeld heb.

Op 10 november 1972 kwam dit orkest opnieuw naar Oostende met de Roemeense dirigent Mendi Rodan, de Oostendse hoboïst Paul Dombrecht en de piano-laureaat Joseph Alfidì.

Irwin Hoffman werd de nieuwe dirigent en als dusdanig kwam hij op 19 juli 1973. Mario Tipo was piano-solo.

Ook de beroemde fluitist Roger Bourdin was eens te horen op 14 augustus 1974 vergezeld van het kamerorkest van de BRT.

Met Annie Challan, harp, speelde hij het gekende concerto van Mozart, dirigent was Alain Boulfrog. Met spanning werd eveneens geluisterd naar Verklärte Nächte van Schönberg.

In 1975 vierde het Casino zijn honderdjarig bestaan. Andermaal dirigeerde Irwin Hoffman het BRT-symfonieorkest op 25 juli terwijl een andere piano-laureaat Olivier Gardon het concert van Schumann vertolkte.

En op 23 juli 1976 zagen we de le laureaat van de muziekwedstrijd 1951 terug. Leonid Kogan speelde het concerto K.V. 219 voor viool en orkest van W.A. Mozart - zelfde orkest en dirigent.

Als apotheose van dit gedeelte past het wonderwel de tweede uitvoering te Oostende van het oratorium Die Jahreszeiten van Jozef Haydn te noteren. De Armeense dirigent Ogan D'Narc, drie Duitstalige solisten, BRT-omroepkoor versterkt door het Arenbergkoor en wat nu voortaan het filharmonisch orkest van de BRT heet, zorgden voor de muzikale ingrediënten. Zo geschiedde op 23 juli 1978.

In 1977 startte de internationale ontmoeting Opera en Bel Canto. De kandidaten werden begeleid door het orkest van de Koninklijke Muntchouwburg onder leiding van Hans Kast. Op het slotconcert trad Ottelia Mere; sopraan van de Staatsopera Boedapest op. Te midden van de aria van Violetta uit La Traviata, na een rustpauze, ontstond een niet te stuiten applaus los door een deel van een onervaren publiek. In augustus 1978 hadden we de tweede beurt. Hans Kast was er weer bij, ditmaal met het orkest van de Koninklijke Vlaamse Opera te Antwerpen. Ieder wedstrijdgedeelte werd voorafgegaan door een klein concert. In 1979 verleende het orkest van de Koninklijke Opera Gent, directie Luigi Martelli zijn medewerking. Het filharmonisch orkest van Boedapest, leiding Andras Korodi, zorgde voor de muzikale steun in 1980 en speelde het Concerto voor orkest van Bela Bartok op het slotgala. Ons eigen BRT-orkest, leiding Fernand Terby kreeg de begeleidende taak in 1981. Op het laureatenconcert zongen de finalisten benevens vier zangers van Moskou die een selectie uit Prins Igor van Borodine ten gehore brachten. Ter inlichting geef ik de palmares van deze wedstrijd die sedertdien in Oostende geen vervolg gekregen heeft.

1977 : Valery Popova Pendatchanska (Bulgarije)

1978 : Stefka Evtaticva/ (USSR)

1979 : Duo Sergaj Leyferkus/Larissa Cherchenko (USSR)

1980 : Ionel Volneag (Roemenië)

1981 : Kathleen Kuhlmann (U.S.A.)

In dit laatste jaar kregen twee landgenoten een eervolle vermelding : Carla Del Re, sopraan, en Chris De Moor, bas.

Op 3 juli 1981 organiseerde het Casino een Grote zomerhappening en Opendeurdag met medewerking van de BRT-Televisie. In iedere zaal was er spektakel en men kon vrijuit van de ene plaats naar de andere wandelen. Dit was ook zo het jaar nadien, doch zonder televisie.

Tot slot van dit BRT-gedeelte kan met genoeg teruggeblikt worden op een populair programma, Mezzamusica, en haar lieflijke gastvrouw Eva Maria. Ik vernoem twee concerten : op 22 augustus 1979 met Johann Strauss als leidraad en Walter Goldschmidt als dirigent van de Filharmonie van Antwerpen - op 24 juli 1980 het gala Robert Stolz met het versterkt Westvlaams orkest, Marjon Lambecks, en Peter Minich, zang, en Rudolf Bibi, orkestleider.

En nog is onze muzikale uitstap naar het verleden niet afgelopen. In 1963 en volgende jaren werd het Noordzeefestival opgenomen in het internationaal festival Oostende. Veel buitenlandse omroepen werkten daaraan mede onder het motto "Musik kennt keine Grenzen". Enkele hoogvliegers verdienen de aandacht. "Hand in hand van land tot land", op 19 juli 1964, een bloemlezing volkswijsjes en volksdansen - op 16 juli 1965 werd het zeer gekende BBC-programma "Friday night is music night" vanuit Oostende de ether ingestuurd met Sidney Torch als conductor en Frank Phillips als introducer - het Münchner Sonntagsconcert was ook bij ons te horen - "De charme van het chanson, met als zangeres van bij ons Jo Leemans en ook de vibrafonist Sadi, werd op 15 juli 1965 over vele zenders verspreid. Naar het schijnt was Oostende in 1964 honderd jaar oud. Ook dat werd in het Kursaal gevierd en wel met een internationaal festival van militaire muziekkapellen. Op 21 juni 1964 waren een Brits, een Canadees, en twee Belgische Kapellen (le Belgische Divisie en Zeemacht) te gast.

Deze vermelding weze mij een aanleiding aan te stippen dat nog andere muziekkorpsen hun welluidende doch zware klanken in de grote zaal hebben doen horen. Zo was onze muziekkapel der Gidsen onder leiding van Luitenant-kapelmeester Yvan Ducene op 28 oktober 1965 de genodigde. Een van hun bravourstukken de beroemde Toccata en fuga BWV 565 van J.S. Bach stond op het programma.

Het Heeresmusikkorps 5 geleid door Heinz Schlüter kwam op 22 oktober 1977 in het kader van Europalia 77.

Ter gelegenheid van de 40e verjaardag van D-dag kregen we het bezoek van de U.S.A. Field Band op 4 juni 1984. Als hulde aan België vertolkten ze de marche van de Parachutisten van Victor Leemans.

Ik wens dit intermezzo af te sluiten met een zuiver Oostendse aangelegenheid. Op 6 mei 1983 werd onder de titel "Oostends talent" een vier uren durend concert aangeboden, dank zij. Rotary Club Oostende, en waarbij solisten en ensembles van eigen bodem hun artistiek kunnen hebben uitgespreid.

Voor een ander jubileum - 150 jaar België - zwaaide minister Willy Claes de dirigeerstok om de koorsymphonie van Ludwig van Beethoven te laten weerklinken.

Liefde voor de kunst in het algemeen en voor de muziek in het bijzonder dient aangekweekt en bevorderd, dat is mijn intieme overtuiging. Dat "Jeugd en muziek" zich daarvoor inspant, lijkt geen twijfel. Ook in het Kursaal werden door deze vereniging activiteiten op touw gezet. Zo werd op 13 oktober 1973 een cantate van Benjamin Britten met velerlei medewerking gezongen. "De ark van Noah" is een mysteriespel voor de jeugd en veel Oostendse scholen vormden het koor.

En om het tienjarig bestaan van "Jeugd en Muziek" te vieren werd het Westvlaams orkest, van oudsher gedirigeerd door Dirk Varendonck, bereid gevonden in het Kursaal op te treden. Dit gebeuren vond plaats op 31 januari 1981. In werken van Mozart hoorden we Caroline Gaziano, piano, en Paul Berlaerts, hobo. De cantate Zeepbellen beleefde er haar tweede uitvoering en werd gezongen door het Oostends koor Tonada/Tonadissima (leiding Aimée Thonon, en een Brugs koor Hemelsdaele (leiding Zuster Beatrijs).

Wie als protagonist van de muziekkultuur een zeer voorname rol heeft vervuld is wijlen Georges Maes, Directeur van het Conservatorium te Oostende. Zijn naam is weinig voorgekomen in deze studie, maar dat was met opzet. Wanneer ik op het kerkhof van de Stuiverstraat het graf voorbijstap van deze eminente musicus, dan komt bij mij steeds de gedachte op welk verlies de muziekwereld zo wel van Oostende als daarbuiten geleden heeft bij het plots verdwijnen van deze mens. Om hem te gedenken en steeds het onderwerp van dit geschrijf voor ogen, wil ik een hopelijk volledige lijst geven van de verwezenlijkingen van Georges Maes in het Casino-Kursaal van Oostende.

12 juli 1962 : Belgisch Kamerorkest - Max van Egmont : zang

23 augustus 1963 : In Festival van Vlaanderen (reeds opgegeven)

10 februari 1966 : Concert door het Belgisch Kamerorkest met werk van Strawinsky, J. Haydn - solisten Paul De Winter, hobo, en Maurice Van Gysel, hobo), J.S. Bach (aan het clavecimbel Christiane Jaccottet), Chevreille, Rameau en Mozart.

10 maart 1966 : Orpheus en Euridice, opera van Gluck in concertvorm, met Jules Bastin, Liane Jespers en Lea Rottier, koren en orkest.

14 maart 1968 : werken van Benjamin Britten, waaronder Sint-Nikolaas-kantate, gezongen door John Witchinson, tenor en o.m. het koor van de concertvereniging.

17 april 1969 : "De jaargetijden" van Jozef Haydn - solo : Liane Jespers, Sylvain Deruwe, Jules Bastin, koren en orkest.

12 december 1970 : concert Beethoven - Filharmonie van Antwerpen - Jean-Claude Van den Eynden speelt het pianoconcert nr. 3 - symphonie nr. 7.

9 maart 1972 : solisten van het Belgisch Kamerorkest - divertimento van Mozart - concert van Haydn (P. De Winter, fluit en M. Van Gysel, hobo) - muziek voor snaren (M. Proot) - anthem "My heart is inditing" (Händel) (Koren concertvereniging- A-capella uit Veurne) - concerto van Mendelssohn (Rudolf Werthen).

15 maart 1973 : Zeepbellen van Norbert Rosseau op tekst van Jan Vercammen - Te Deum van Marc Antoine Charpentier - koren, solisten en Belgisch kamerorkest.

22 november 1973 : Werken van Antonio Vivaldi, waaronder "Gloria" voor zangsolisten, koren en orkest.

24 januari 1974 : Cimarosa, Stamitz, Bach (Daniële Chavannes, viool), Mozart K.V. 414 (Martine Gamby), Hindemith.

30 september 1974 : met Marie-Christine Springuel, viool

14 oktober 1975 : met France Springuel, cello

Georges Maes stierf op 4 maart 1976. Op dezelfde plaats waar hij in 1966 Orpheus en Euridice dirigeerde werd op 17 maart deze opera als in Memoriam gezongen door Frans Van Ertvelt, Bernadette Degelin en Anne Vandenkinderen. Jean Louel hanteerde de dirigeerstok. Ten bate van het Georges Maesfonds speelde Edith Volckaert het 5e vioolconcerto van H. Vieuxtemps en de Filharmonie van Antwerpen de symfonie van César Franck onder leiding van Hubert Soudant op 9 februari 1977.

Ik kan deze opsomming slechts besluiten met de verklaring dat het leven van Georges Maes in algemene zin beschouwd en zijn verschijnen in onze Casino-Kursaal in het bijzonder een onvoltooide symphonie was.

Het laatste beeld dat wij van hem bewaren is die van een bescheiden man, die de viool onder de arm het applaus van het publiek weg-wuifde met het veelbeduidende gebaar van "we deden alleen ons best".

Een nawoordje

Ziezo, 't is voorbij. Ik heb voor eigen genoeg en alles wel beschouwd ook voor mijn stadsgenoten en andere geïnteresseerden het Oostends kursaalgebouw met een tros namen eraan verbonden donk herleven.

Misschien zullen aldus beroemdheden uit het verleden wier naam dreigt onder het stof van de vergetelheid te worden uitgewist in de herinnering bewaard blijven.

Zullen de Muzen vanuit de Olympos met welgevallen neerzien op hun aards actieterrein te Oostende ?

Terpsichore heeft alle reden om tevreden te zijn, want zowel de enkelvoudige dans als het dansen in groep - bal of ballet - kwamen steeds tot hun recht.

Ook Thalia mag zich verheugen, want het blijspel heeft zowel in het Nederlands als in het Frans, de glimlach en de schaterlach aan 's Kursaal's bezoekers ontlokt.

Euterpe heeft minder reden om met voldoening terug te blikken op een halve eeuw Kursaal. Het lyrisch toneel werd, zoals reeds gezegd, stiefmoederlijk behandeld.

DE KURSAALPERIODE NA 1954

Het auditorium. Toen zaten alle toehoorders nog op dezelfde hoogte, zodat die op de achterste rijen niets zagen. Een paar jaar nadien werd de zaal verbouwd.

Georges Maes (°1914 - '1976)
Oostende's meest gewaardeerde muzikvirtuoos,
in wiens herinnering deze kursaalmemoires werden geschreven.

Veel zelfs populaire opera's werden nog nooit alhier opgevoerd ; ik denk aan Lakmé en Faust. Bepaalde meesterwerken van de klassieke muziek zijn hier schijnbaar onbekend.

Die Schöpfung van Haydn en de Missa Solemnis van Beethoven horen ertoe. Alhoewel Beethoven een trekpleister is, vraag ik mij af of al zijn negen symfonieën wel ooit een uitvoering kenden. Ook de frequentie van de concerten is de laatste jaren fel onder de middelmaat gedaald, maar Jan Publiek heeft daar wel schuld in.

Nochtans blijft het een eer en een referentie voor alle artiesten, zowel in het lichtere als in het zwaardere genre, van het gezongen als het gesproken woord, uit de wereld van de jazz of uit die van de dans, in het Casino-Kursaal van Oostende te zijn opgetreden.

Nota : Voor wat het nuttig moge blijken weze aangestipt dat alle beschouwingen opgetekend werden uiterlijk le semester 1984. Op het einde van dit overzicht ontwaren we toch een lichtpunt. De succesrijke concerten en recitals van de Biënnale Koningin Elisabeth begin 1984 geven mij aanleiding te wensen dat zij de impuls zouden uitmaken voor een revival van de mooie muziek in ons Kursaal.

André VANDENAUWEELE

ERRATUM :

Graag een kleine aanvulling bij "De Plate" 13e jg., Nr. 9 dd. september '84 blz. 20. (bijdrage over Oostendse politici 1830-1914):

VALCKE Auguste-Jean-Baptiste

Vader : moet zijn Jean-Baptiste-Constant i.p.v. Baptiste-Constant.

Misschien ter aanvulling: deze Jean-Baptiste-Constant Valcke, was ook lid van de Oostendse Loge "Les trois niveaux".

Wat verder op dezelfde blz. Onder VALCKE Jean-Baptiste-Constant (da's dezelfde niet van hierboven, wel zijn neef) lezen we onder 4 echtg. Cornelia Elise dat is fout, het moet zijn : Elise-Sophie CORNELIS.

E. VAN HAVERBEKE

VRAAG

Kan er een lid enige inlichtingen verschaffen over volgende scheepsrampen nabij Oostende :

1. De "O.276" plaats en datum ?
2. De kustvaarder "Piet Schipper", waarschijnlijk Nederlands vaartuig ?
3. De "O.94" vergaan nabij het staketsel : datum ?
4. Verder graag informatie i.v.m. foto verstuurd uit Oostende op 13.10.1920, voorstellende een scheepswrak, overspoeld door de zee, vermoedelijk afkomstig van een 3-master.

Roland PIERLOOT, Elisabethlaan

MONUMENTEN, BEELDEN & GEDENKPLATEN TE OOSTENDE - XXII : "INTERNATIONALE VERBROEDERING DOOR DE POSTVERBINDINGEN" VAN JOZEF CANTRE (POSTGEBOUW / H. SERRUYSLAAN)

In 1950-1953 werd langsheen de Witte Nonnenstraat/Hendrik Serruyslaan/Poststraat een nieuw, modern post-, telefoon- en telegraafgebouw opgetrokken ter vervanging van het tijdens W.O.II vernielde palazzo-achtige postgebouw van architect Karel DE WULF (1904-1906) (1).

De plannen voor het nieuwe gebouw waren van architect Gaston EYSSELINCK. Het gebouw, de eerste fase althans, kwam klaar eind 1953. Op 14 januari 1954 volgde de officiële ingebruikname.

Van in den beginne was een grote sculptuur voorzien, te plaatsen boven op het terras van de grote hall van de post langsheen de H. Serruyslaan. Die opdracht was toegewezen aan de beeldhouwer Jozef CANTRE.

De maquette van zijn sculptuur, die hij de titel "Internationale verbroedering door de postverbindingen" meegaf, was reeds klaar in 1950 : we vinden er immers een foto van in de "Annuaire des Beaux-Arts", deel VI van 1950-1951. Die maquette was in dinanderie uitgevoerd.

Het was echter wachten tot in mei-juni 1963 eer het beeld effectief op het postgebouw geplaatst werd.

X X X

Jozef CANTRE, geboren te Gent in 1890 en er overleden in 1957, had zijn ateliers in de Sint-Denijslaan van zijn geboortestad. CANTRE deed zijn studies aan de Gentse Academie. Van 1914 tot 1930 verbleef hij als balling in Nederland. Later werd hij leraar aan de Kunstschool van Ter Kameren. CANTRE is o.m. de schepper van het gekende Anseele-monument te Gent. Hij was beeldhouwer, maar ook houtsnijder en illustrator. In zijn werk huldigde hij expressionistische stijlprincipes.

Aangezien CANTRE in 1957 overleed, betekent dit dat hij nooit zijn beeld geplaatst heeft gezien op de Oostendse post...

X X X

Net als voor GRARD's "Dikke Mathille", heeft men destijds een poging gedaan om een lapnaam te bedenken voor CANTRE's allegorische beeldengroep : het "borstenbeeld".

Een voor de hand liggende naam, gezien het vele, weelderige vrouwelijke schoon dat CANTRE in zijn beeld had verwerkt. In "De Zeewacht" van toen verscheen trouwens ook nog een leuke cartoon die de draak stak met dat borsten-fenomeen (3).

De hekelende benaming is echter nooit gemeengoed geworden.

N. HOSTYN

1. N. HOSTYN, Architecten van Oostende-Belle-Epoque - XVI : Charles DEWULF, in De Plate, 78/169-171.
2. J. GRESSHOFF, Jozef Cantré, houtsnijder, Mechelen, 1920
Jozef Cantré (tentoonstellingscat.), Gent (M.S.K.), 1952.
Jozef Cantré (tentoonstellingscat.), Antwerpen (Plantin-Moretus-museum), 1932.
3. De Zeewacht, 14 juni 1963.

DE "LEEUWIN" IN HET LEOPOLDPARK - XXIII

In het Leopoldpark, ter hoogte van één der twee bruggetjes over de vijver, ligt, verdoken tussen het klimop, op een laatste restant van de oude Oostendse vestingswerken, het stenen beeld van een leeuw.

Het beeld, auteur ongekend, kwam er samen met een nu verdwenen steenen hert nabij de vijver, als versiering van het toen nog prille stadspark tijdens de Internationale Tentoonstelling van Openbare Hygiëne en Veiligheid in 1888.

Tot voor enkele jaren kreeg ze regelmatig een laagje goudverf over haar heen. Nu ligt ze te verkommeren.

"LEVENSRITME" VAN HENRI LENAERTS - XXIV

Dit bronzen beeld van Henri LENAERTS werd in 1960 aangekocht door de stad Oostende ter versiering van de plantsoenen rond het nieuwe stadhuis.

Dit beeld, een elegante meisjesfiguur, kunt u nu nog steeds bewonderen aan het stadhuis ter hoogte van de Vindictivelaan.

De Stad betaalde er, met fikse staatstussenkomst in 1960 140.000 frank voor neer. Een redelijk hoog bedrag (1).

LENAERTS werd in 1923 geboren te Sint-Jans-Molenbeek en studeerde achtereenvolgens aan de Academiën van Sint-Jans-Molenbeek en Brussel. Hij is zowel schilder en beeldhouwer en is sedert 1966 leraar beeldhouwen aan de Academie te Bosvoorde.

N. HOSTYN

(1) Komt overeen met ongeveer 800.000 in 1984 !

VERKIEZINGSEVENEMENTEN TE OOSTENDE EINDE XIX de. EEUW

Het portje van Hoerah, Aug. Stracké, Jan van Wulpen en andere eigenaardige wetenswaardigheden.

In het liberaal verkiezingsblaadje voor de gemeenteverkiezingen te Oostende in 1899 kunnen we lezen dat in die tijd de oudere Oostendenaars (dat moet dan van rond de jaren 1850/60 geweest zijn), nog "Karel de Zot" gekend hebben. Volgens deze mededeling woonde hij in 't Portje van Hoerah. Hij had geen winkel (ofte werkhuis) maar ging rond om zijn klanten te bedienen. Kol en Manchet was bijgevolg niet de eerste kapper uit onze stad waarvan "er enkele aan het wikkelen waren".

Het moet in die tijd en later de mode zijn geweest dat personen "die het konden betalen" regelmatig het bezoek ontvingen van de barbier om zich te laten scheren. Tijdens de vissersopstand in augustus 1887 werd onder andere een barbier, een zekere Degraeve, door een verdwaalde kogel van de burgerwacht gekwetst toen hij zich op de St. Ceciliabrug bevond "terwijl hij op weg was zijn klanten te bedienen." Degraeve woonde op het Hazegras.

Mijn grootvader zaliger die ook een kapperszaak had kreeg iedere morgen het bezoek van prominenten uit de omtrek om zich te laten scheren "per abonnement". (Nu zou men het de dertiende keer voor nientent doen !)

Enkele merkwaardige verkiezingskandidaten.

Volgens Kristien Nuiten in haar licentiaatsverhandeling over de geschiedenis van het socialisme te Oostende, werden de eerste kandidaten voor de verkiezingen te Oostende op de socialistische lijst voorgesteld in 1899.

Hierop stonden twee "eminente persoonlijkheden", die volgens ons zeer weinig te zien hadden met de werkliedenpartij.

De eerste was MARYSSAEL, apoteker, gewezen liberaal die nog dienstdoende burgemeester te Oostende geweest was na de dood van Charles Janssens in Augustus 1887.

Van blauw naar rood, het mocht niet beel baten, ondanks het feit dat Maryssael het meeste stemmen bekwam van al de kandidaten op de lijst der socialisten (448) zat hij toch nog ver beneden het peil van de andere lijsten : katolieken tussen 3021 en 3142 per kandidaat en liberalen tussen 3748 en 3888 per kandidaat.

Een tweede kandidaat op de lijst der socialisten was een zekere Jan VAN WULPEN, handelaar, waar we het in "DE PLATE" al verscheidene keren over gehad hebben, dat hij socialist geworden was wisten we tot nu toe niet. Wat ons wel verwondert is dat de Heer Van Wulpen wel vermeld staat op de lijst kandidaten die Katrien Nuiten op de socialistische lijst zette, we vonden echter niets terug over het aantal stemmen dat hij zou behaald hebben, wat we wel terugvonden van de andere "socialisten".

Heeft Jan Van Wulpen zich teruggetrokken vóór de verkiezingen ?
Wie weet er meer over ?

De laatste kandidaat, die is onlangs door kollega Billiet zeer uitvoerig behandeld in ons tijdschrift, is August STRACKÉ. We menen aan deze geschiedenis te mogen toevoegen dat Stracké wel een liberaal was, maar dat hij zich stelde als kandidaat op de lijst van de katholieken voor de gemeenteraadverkiezingen van 1903.

Dat werd hem sterk verweten door de liberalen in hun verkiezingsblaadje : NOCH NU NOCH NOOIT. Ze vonden er zelfs een mop op die wees op zijn twee uiteenlopende "overtuigingen".

Een klant komt een café binnen en bestelt een "Stracké". Waarop de baas vraagt welke consummatie dat is. Hierop de klant : sedert de verkiezingen wordt nu overal in de herbergen in plaats van een "half en half" een "Stracké" gevraagd...

Een half en half moet toen geweest zijn wat ik als kleine jongenkende als een "spécial" in de café van de Koo als in andere koffiehuisen : de helft bruin en de andere helft blond bier uit het vat. Stracké verweerde zich sterk en gaf zelfs een blaadje uit "LES INTERETS D'OSTENDE ET LES ELECTIONS" dat zowel in het Frans als in het Vlaams verscheen en waarin hij ondermeer - als reactie op de liberale aantijging - een aantal namen van katholieke kazakke-draaiers (waarbij zelfs een kerkmeester), opgaf die op de liberale lijst voorkwamen.

Nu der is niets nieuws onder de zon en ik heb personen gekend die twee, drie of zelfs meer partijkaarten op zak hebben, voor het geval ze de een of andere "partijgenoot" van doen hadden. Ik heb er zelfs een geweten die zijn paternoster (rozenkrans) als per toeval uithaalde toen hij bij een katholiek partijgenoot moest zijn en vaststelde dat hij zijn C.V.P. partijkaart vergeten had.

Jef KLAUSING

"FAITS DIVERS" EINDE VORIGE EEUW TE OOSTENDE

1. DE WOEKER BESTOLLEN

In juli 1888 werd ingebroken in de "Berg van Barmhartigheid", beter gekend onder de naam "DE WOEKER", die toen in St. Jozefsstraat gevestigd was. Ondanks de politiepatrouilles die er voorbijgegaan waren om middernacht, te 1 uur en te 2 uur werd niets opgemerkt. De dieven zouden binnengedrongen zijn langs het huis van Fermon dat in aanbouw was.

Men vertelde dat de buit 30.000 fr., zelfs 100.000 fr. zou bedragen hebben. Volgens de Burgemeester in de Gemeenteraadszitting die op de diefstal volgde zou het "enkel" om 10.000 fr. gegaan zijn die volledig gedekt was door het geld dat in kas was...

2. OOSTENDSE VECHTERSBAZEN

Op 16 juli 1888 begon een gevecht op de pier rond 10 uur in de voormiddag, het gevecht duurde tot de middag en werd dan voortgezet tot rond 16 uur op de kaai... zonder dat er één politieagent te zien was. Ze waren misschien de boeresjiezzen aan het opschrijven die verkeerd geparkeerd waren ????

En dat de Oostendenaars van toen van geen kleintje benauwd waren bewijst ons volgend bericht. Op maandagavond 4 september 1899 waren er moeilijkheden met twee engelse klanten in een "maison louche" van de toenmalige Kortestraat (dank zij Mlle. Tratsaert thans Kleine Weststraat). De baas, of was het de buitensmijter kwam zodanig tussen dat de twee toegesnelde politieagenten met grote moeite de twee engelsen uit zijn handen konden bevrijden.

Het waren toen andere tijden te Oostende : nu zijn het de pakkemannen met hun honden die de uitbaters van de gelegenheden in dezelfde wijk moeten beschermen tegen de engelsen.

3. EEN BLOEDIG LIEFDESVERHAAL

En om de rij te sluiten het verhaal van een bloedig drama "fin de siècle". Inderdaad op 25 augustus 1899 gebeurde het in het Hotel de Londres op de Zeedijk.

De gerante van het Hotel, een eerbare weduwe had kennis aangeknoopt met een duitser afkomstig uit Beieren die al jaren te Oostende woonde en had hem zelfs aangesteld als "maitre d'hôtel" in het restaurant van het Hotel de Londres. Er was evenwel een kleine moeilijkheid : onze duitser was al getrouwd en zijn echtgenote was gouvernante in het Hotel de La Couronne (destijds langs de Vindicte-laan tussen Kapellestraat en Christinastraat gelegen). Het huishouden foeterde niet gelijk of dat het zijn moest en er was sprake van echtscheiding. Onze gastarbeider van toen verdiende toen wellicht beter zijn brood in het Hotel de Londres en had als toespijs de mollige armen van de 35 jarige weduwe-gerante. Tot op het ogenblik dat mevrouw de gérante haar lieveling op een avond ergens in stad ontmoette aan de arm van een andere schone.

Ze schoot in een vliegende koleire en de volgende dag werd de "maitre d'hôtel" op staande voet ontslagen. Syndikaten bestonden er toen nog niet en wat als reden voor dit ontslag opgegeven werd stond ook niet in de krant vermeld, maar laat zich vermoeden : "hoogverraad".

Dat liet de ontslagen "maitre d'hôtel" zo maar niet gebeuren en verscheen de volgende middag weer in het Hotel de Londres op het ogenblik dat Mme. la gérante haar middagtutje deed in haar boudoir. Hij drong de kamer binnen en de oorgetuigen verklaarden eerst een woordenwisseling te hebben gehoord en daarna verscheidene revolver-schoten, waarop de weduwe om hulp riep.

Men drong de kamer binnen en vond de arme weduwe "badend in haar bloed" volgens de ooggetuigen.

In werkelijkheid had de kandidaat-moordenaar drie kogels afgeschoten in de richting van de weduwe: het moet een slank mens geweest zijn want twee kogels gingen verloren en de derde schampte op haar hoofd af. Hierna had de duitser, die al bewezen had geen scherp-schutter te zijn nog twee kogels op zichzelf afgeschoten: één ging eveneens verloren en de tweede bleef steken tussen hoofdhuid en schedeldak. Al jammerend vluchtte hij de trappen op, onderweg een paar gordijnen afrukkend waar hij, eens op de zolder gekomen poogde zich mede te verhangen. Maar ook dat lukte hem niet, de sukkelaar. Twee agenten die hem de trappen op gevolgd hadden konden hem nog tijdig bevrijden en mits een kleine operatie om de kogel uit zijn hoofd te verwijderen was hij klaar om voor zijn rechters te verschijnen.

Hoe het verder afgelopen is heb ik niet meer uitgezocht en het heeft ten andere geen belang: de rechtspleging is sedertdien nog altijd ongeveer dezelfde gebleven.

Jef KLAUSING

OOSTENDSE EX-LIBRISSEN (II)

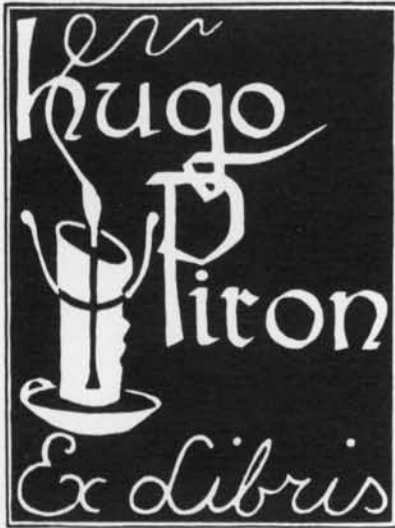
Vorig jaar lieten we enkele ex-librissen van Oostendenaars of kustbewoners in De Plate verschijnen (1). Thans publiceren we er op de volgende pagina nog eens een vijftal:

1. Hugo PIRON: De Griekse letter in de kaars wijst op het beroep van betrokkene, nl. Psycholoog. De dovende kaars symboliseert het einde der wijsheid en op "het licht".
(litho van Ludwina SOETE, 1957)
2. Jo VERMAUT: Ex-libris wijst op belangstelling van J.V.: muziek en Griekse cultuur.
(ets Roland DEVOLDER)
3. Germain BILLIET: Een Kempische lindeboom met een blauwe zeedistel, wijzend op de streek van afkomst van de Heer en Mevrouw G. Billiet
(houtsnede G. SCHELPE)
4. Wilfried VERLONJE: Een gestyleerd portret van de heer Verlonje, met daarin scheikundige attributen, wijzend op zijn beroep: scheikundig ingenieur.
(pent. Leon DIEPERINCK)
5. Leon HOLLEVOET: Een door de eigenaar zelf ontworpen ex-libris, met Sint-Godelieve van Gistel, zijn woonplaats, met daarachter de zon en de zee en de levensrunen, op de voorgrond het boek van de bibliofiel, met links de winkelhaak en rechts een bouwkundige tekenkng, wijzend op zijn beroep: architect.

(1) DE PLATE, dec. 1983, p. 10-13

O. VILAIN

OOSTENDSE EX-LIBRIS

①

④

R. Dierckx ②

③

⑤

BIOGRAFISCHE GEGEVENS NOPENS OOSTENDSE POLITICI 1830-1914- XVI

VAN GRAEFSCHPEPE Henri Médard

1. °Oostende 21 mei 1864
2. vader : Joseph Leopold
3. moeder : Caroline Louise Pol
4. echtg. : 1. Hortense Brys Oostende 29.12.1888
2. Marie Dewaele Oostende 6.6.1893
5. beroep : vishandelaar lid Willemfonds 1894
voorz. werkersverbond Help u zelf
6. pol. strekking : liberaal
7. pol. loopbaan : gem. raad 30.3.1896-1911

1.2.3.4.5./huwelijksakte

VAN HOOBRÛCK DE MOOREGHEM Eugène Marie Jean Léoponnucène

1. °Gent 15 april 1791
2. vader : Eugène François Colette
3. moeder : Marie Anne Hamelinck
4. echtg. : de Schieters de Caprycke
6. pol. strekking : katholiek
7. pol. loopbaan : Senaat V.O. 1839-1846
Senaat Roeselaere

1./R. Devuldere

2.3.4./F. Goethals Dictionnaire généalogique et héraldique des familles nobles du royaume de Belgique Brux. 1830 dl.3 p.13

VAN IMSCHOOT Auguste Philippe

1. °Oostende 22 september 1832 +Oostende 9 september 1904
2. vader : Jean Xavier
3. moeder : Silvie Pauline Augustine De Brock
4. echtg. : Marie Charlotte Joséphine Serruys
5. beroep : eigenaar voorz. later sekretaris handelskamer
majoor bij burgerwacht ; komiteit Ass. lib.
konsulair agent van Italië (1)
6. pol. strekking : liberaal
7. pol. loopbaan : gem. raad 30/3/1896
schepen 30/3/1896-1903

1.2.3.4.5./overlijdensakte

(1) Bulletin communal de la Ville d'Ostende 1874, p. VI
Portret door L. HERBO in de Handelskamer, Oostende

VAN IMSCHOOT Charles Jean-Baptiste Marie Napoleon

1. °Antwerpen 16 maart 1856
2. vader : Charles Jean Marie
3. moeder : Marie Pauline Huysmans

4. echtg. : Isabelle Thérèse Marie Van Inschoot Oostende 19/4/1884
 5. beroep : rentenier kolonel bij burgerwacht
 6. pol. strekking : liberaal
 7. pol. loopbaan : gem. raad 1904-ontslag 10/5/1910
- 1.2.3.4.5./huwelijksakte

VAN ISEGHEM Alfons

1. °Oostende 15 juli 1836 +Oostende 16 maart 1937
 2. vader : Charles Thomas Jean
 3. moeder : Amelie Van Aelter
 4. echtg. : Joseph Sara Smet Brussel 12/9/1888
 5. beroep : kandidaat notaris gem. sekretaris 7/8/1882-1907
konsul Denemarken; vicekonsul Spanje
 6. pol. strekking : liberaal
 7. Pol. loopbaan : prov. raad 1904-1914
- 1.2.3.4.5./ Aug. Van Iseghem

VAN ISEGHEM André Jean

1. °Oostende 29 februari 1736 +Oostende 3 december 1815
2. vader : Josse
3. moeder : Anne Garemyn
4. echtg. : Marie NBegghe Schuerman Kallo 12/9/1765
5. beroep : bankier vrederecht 17/2/1800
7. pol. loopbaan : lid Staten van Vlaanderen tot 1789
schepen 10/2/1777-30/4/1788
burgm. 1/5/1788-1795
24/4/1805-14/4/1813
gem. raad 28/8/1800-19/2/1805

1.2.3.4.5./A. Van Iseghem
Portret door E. BULCKE in Raadszaal, Stadhuis

VAN ISEGHEM Charles Thomas Jean

1. °Oostende 20 april 1827 +Folkestone (eng) 22 november 1915
2. vader : Thomas François
3. moeder : Virginie Mélanie Ocket
4. echtg. : Amélie Van Aeltert Aalst 6/2/1850
5. beroep : eigenaar redakteur Feuille d'Ostende
6. pol. strekking : liberaal katholiek vanaf 1875
7. pol. loopbaan : gem. raad 5/1/1858-1864
schepen 16/1/1864-ontslag 8/11/1875

1.2.3.4.5./ A. Van Iseghem

VAN ISEGHEM Jean Ignace Antoine

1. °Oostende 6 februari 1816 +Oostende 17 februari 1882
2. vader : Jean Joseph
3. Moeder : Jeanne De Coninck
4. ongehuwd
5. beroep : bankier, reder, konsul Nederland
voorz. Ass. lib. 1869
6. pol. strekking : liberaal
7. pol. loopbaan : Kamer O. 1848-1882
gem. raad 28/9/1856-1860
burgm. 29/12/1860-1882

1.2.3.4.5./ A. Van Iseghem
Portret door E. BULCKE in Raadszaal Stadhuis

VAN ISEGHEM Jean Joseph

1. °Oostende 11 april 1784 +Oostende 30 januari 1856
2. vader : André Jean
3. moeder : Marie Begghe Schuerman
4. echtg. : Jeanne Françoise Jacqueline De Coninck Oost. 1/7/1813
5. beroep : voorz. handelskamer en handelsrechtbank ;
handelaar reder; konsul Denemarken vanaf 1815
lid société philanthropique des ancienne frères
d'armes de l'empire français
6. pol. strekking : unionistisch
7. pol. loopbaan : gem. raad 1824-1829
schepen 1836-1856

1.2.3.4.5./ A. Van Iseghem

VAN ISEGHEM Louis Charles Leon

1. °Oostende 1859 +Brussel 1945
2. vader : Charles Thomas Jean
3. moeder : Amélie Van Aeltert
5. beroep : nijveraar
6. pol. strekking : onafhankelijk
7. pol. loopbaan : prov. raad Gistel 1894-1914
burgm. Snaaskerke

1.2.3./A. Van Iseghem

5./Rapport sur l'état de l'administration dans la Flandre occidentale 1897 p. 34

VAN LOO René Charles Auguste Marie

1. °Gent 7 februari 1855 +Oostende 18 mei 1897
2. vader : Charles Henri Désiré

NOTA BETREFFENDE DE DIENSTEN WELKE TIJDENS DE OORLOG 1914-18 BE-
WEZEN WERDEN DOOR DE AAN BOORD VAN VISSERSVAARTUIGEN AANGEMONSTERDE
ZEELIEDEN, DIE UIT ENGELSE HAVENS VAARDEN.-----

Het is duidelijk dat geen enkel tak van de zeevaart aan de ge-
varen van de oorlog ontsnapt is. Ook de zeevisserij werd er door
getroffen.

De in België ingeschreven stoomschepen waren voorzien van ge-
schut ten einde hun bevoorradingsstaak te kunnen volbrengen en om
te voorkomen dat de leden van de bemanning als vrijeschutters zou-
den worden aanzien, werden zij door de Engelse zeemacht in haar
reserven ingedeeld. Tezelfdertijd kregen de bemanningen onderricht
in het hanteren van het geschut en van zeemijnen ten einde zich
tegen aanvallen van onderzeeboten te kunnen verdedigen.

Deze treilers hadden niet enkel tot taak de visvangst te bedrij-
ven maar dienden tevens de kleinere zeilschepen te beschermen,
eventueel offensief tegen de vijandelijke duikboten in te grijpen
en in elk geval hulp te verlenen aan de geallieerde schepen die in
nood zouden verkeren.

Het kranig gedrag van onze vissers werd destijds in Engeland
geprezen en menige visser werd met het DISTINGUISHED SERVICE CROSS
onderscheiden.

Het past hier een lijst op te geven van de gevechten die zij
leverden, van de verliezen die ze leden en van de bemanningen die
door hen gered werden.

AANTAL GEREDDE BEMANNINGEN

0.130	Jacqueline	Schipper	BLOND2 Ars.	26.05.1915	29 man
0. 85	Président Stevens	"	DEFER A.	29.06	125 man
0. 82	Gaby	"	DECLERCQ A.	30.06	25 man
0. 35	Alfred Edith	"	BROUCKSON R.	4.07	18 man
0.151	Nadine	"	PONJAERT L.	25.12	42 man
0. 83	Marcelle	"	WITTRUCK A.	23.03.1916	5 man
0. 82	Gaby	"	DECLERCQ A.	2.05	4 man
0. 97	Marie-Louise	"	BEUREN H.	30.01.1917	5 man
0. 25	Koning Albert	"	ZANDERS E.	2.02	3 man
0.151	Nadine	"	PONJAERT L.	30.03	73 man
0. 55	Comte v.d. Burgh	"	VANWETTER A.	29.04	6 man
0.140	Raymond	"	BLONDE Ars.	12.06	32 man
0. 81	Prinses Marie-José	"	LEFEVER P.	5.06	4 man
0. 81	Isa	"	DEDRIE L.	2.07	24 man
0. 85	President Stevens	"	DEFER P.	6.08	33 man
0.170	Delta A.	"	GODERIS H.	6.10	25 man
0. 76	Ibis VI	"	COOPMAN Fr.	2.02.1918	18 man
0. 87	Emmanuel	"	PINCKET P.	1918	2 man
0. 76	Ibis VI	"	COOPMAN Fr.	1918	3
					Engelse vlie- geniers

GEVECHTEN MET DUIKBOTEN

O.130	Jacqueline	Schipper		BLONDE Ars.
O.140	Raymond	"		BLONDE Ars.
O. 81	Isa	"		DEDRIE L.
O.131	John	"		PINCKET P.
O. 75	Ibis V	"		BRIJS Alb.
O.154	Marguerite	"		VERDUYN
O. 38	Pr. Marie-José	"		KLAUSING L.
O. 43	Marthe	"		AZAERT P.
O. 55	Comte v.d. Burgh	"		VANWETTER A.
O. 35	Alfred Edith	"		BROUCKXON R.
			(ramde een duikboot)	
O.120	Baron Ruzette	"		ZONNEKEYN
O. 85	President Stevens	"		DEFER P.

=====

VERLIEZEN IN SCHEPEN

O.213	Louis Emile	Schipper	SMISSAERT	7.10.1914	op een mijn gelopen
O.171	Delta B.	"	TITELJON	2.06.1915	door duikboot gezonken
N. 1	Vivid	"	NYVILLE	14.07.1915	op een mijn gelopen
O.218	Alfr. Marceline	"	DESOMER	7.11.1916	door duik- boot gezonken
N. 25	Hendrik	"	VIAENE L.	23.11.1916	" "
O.126	Neptune	"	ZONNEKEYN	26.12.1916	getorpedeerd
N. 20	Marguerite	"	DECROP P.	30.12.1916	"
O. 83	Marcelle	"	WITTRUCK A.	30.01.1917	"
P. 85	Justine Marie	"	LEENAERS L.	19.02.1917	"
P.103	Diamant Cross	"	VERCOUTER A.	1.03.1917	"
P. 51	Marie Zenobie	"	CHRISTIAEN C.	23.4.1918	"
P. 59	Lejeune Arth.	"	CALCOEN L.	29.01.1918	"
P. 48	Marie	"	GONSALES P.	29.01.1918	"
O. 31	De twee Marcels	"	CORNEAU H.	29.01.1918	"
O.216	Edouard Marie	"	SEVERY J.	5.03.1918	"
O.170	Delta	"	COENE L.	24.04.1918	"

Dit beknopt overzicht demonstreert voldoende welk aandeel de visserij in de oorlog had.

Door het K.B. van 20 mei 1915 uit te vaardigen bewees Z.M. Koning Albert volledig op de hoogte te zijn van de gevaren waaraan de vissers blootgesteld waren, vermits het pensioen van tijdens de oorlog gewonde vissers verdubbeld werd en deze maatregel eveneens van toepassing was op de weduwen en wezen van de vissers die op zee voor het Vaderland gevallen waren

In welke omstandigheden vaarden onze vissers tijdens de oorlog 1914-18 ?

DE ZEILSCHEPEN : deze zetten koers naar de visgronden die hen aangeduid werden door de Engelse zeevaartautoriteiten, bij wie zij zich moesten melden alvorens de haven te verlaten.

DE STOOMTREILERS : deze waren over drie thuishavens verspreid(1)

- Milford-Haven : alle Belgische treilers vaarden onder Belgische vlag en waren met geschut bewapend. Indien ze aangevallen werden moest de Engelse vlag gehesen worden en moest de bemanning het uniform van de Engelse Zeemacht aantrekken, opdat ze niet als vrijschutters beschouwd of behandeld zouden worden. Hieruit volgt dat ze militairen waren onder vreemde vlag, alhoewel ze niet als zulks beschouwd werden.
- Fleetwood : de Belgische schepen vaarden er onder Engelse vlag met Belgische bemanning en per groep van vijf schepen die in de mate van het mogelijke te samen bleven. Een van deze vijf schepen was bewapend en voer onder het bevel van Engelse officieren met Engelse kanonnières aan boord. Ze vaarden in dezelfde voorwaarden als de schepen van Milford-Haven.

Deze Belgische bemanningen gaven blijk van moed en zelfopoffering. In feite verzekerden ze twee diensten, namelijk de bescherming van de kustbootjes en de bevoorrading van Groot-Brittannië en zijn Geallieerden. (2)

(1) In de nota wordt de derde thuishaven niet vermeld.

(2) Deze nota werd destijds opgesteld door het Sekretariaat van de "Federatie van de Belgische Zeelieden der beide Oorlogen" Oostende, met de wens dat de bewezen diensten met deze van de militairen uit Wereldoorlog I zou gelijkgesteld zijn geworden.

ENSORIANA

-Pascal BONAFUOX, Les peintres et l'autoportrait, Genève (SKIRA), 1984

Luxueuze kunstpublicatie over het zelfportret ; met reproductie in kleur van vijf ENSOR-schilderijen : "Troostende maagd", "Ecce homo", "Gevaarlijke koks", "Ensor omringd door maskers" en "Zelfportret met Bloemenhoed".

- Phil MERTENS (red.), Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België.

Inventaris-Catalogus van de moderne schilderkunst, Brussel, 1984
800 blz. dikke catalogoog met afbeeldingen van de 15 ENSOR-schilderijen in bezit van het museum. Andere Oostendenaars erin vermeld : BEERNAERT, BOEL, ELIAS, GERBOSCH, HALLE, HAMMAN, FINCH, MUSIN & SPILLIAERT.

N.H.

De laatst nieuwe
uitgegeven boeken
zijn **ALTIJD**
te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL
N. V.

Adolf Buylstraat 33

8400 - Oostende Tel. 70.17.33

en in haar bijhuizen

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring "De Plate"

Vormings- en Ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE

het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 339, en nr. 3395.

Hoofredacteur : O. VILAIN

Rogierlaan 38, bus 11

8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

13e jaargang, nr. 12 december 1984.

INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER ZIE LAATSTE BLADZIJDE

DECEMBERACTIVITEIT

De Oostendse Heemkundige Kring DE PLATE heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot een filmvoordracht die doorgaat op : donderdag 20 december 1984 om 20u30

ONDERWERP : OUD EN NIEUW OOSTENDE FILMISCH GEZIEN.

Gebracht door : de CINECLUB Oostende, bij name van haar ondervoorzitter A. BAES en andere leden.

Om materiële redenen moest de oorspronkelijke aangekondigde voordracht over de FILM TE OOSTENDE afgezegd worden. Wij verontschuldigen ons hiervoor. U verliest echter niet aan de verandering want vanavond brengt U de Oostendse CINE CLUB een reeks kortfilms over uw stad. De 37 jaar jonge Oer-Oostendse Cineclub herbergt in haar midden een reeks fervente amateurkneesten die zich in de loop van de jaren, in het genre, op een internationaal peil wisten te hissen. Van hen krijgen wij vanavond een 6-tal kortfilms te zien, die U het Oostende van voor zoveel jaren als het Oostende van nu laten zien. Als verrassing zit er zelfs een filmpje bij over Neen we zullen het U niet verklappen. Komt U zelf maar even kijken. Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos en zijn ook de niet-leden van harte welkom.

J.B. DREESEN

TENTOONSTELLING : 1584-1984. 400 jaar Oostendse haven

Langs deze weg betuig ik mijn dank aan de leden die zich ingezet hebben om deze tentoonstelling op te bouwen. Aan de heren G. CORNIL6 LIE, J.B. DREESEN, Jean Pierre FALISE, Fernand GEVAERT, Norbert HOS-TYN, Jean HUYS, Emiel SMISSAERT, Gerard VANDAMME, Louis VANDECAS-TEELE, Desire VAN DUYVENBODEN, Richard VERBANCK, Omer VILAIN, Gilbert VERMEERSCH, alsook Mevrouw Betty ... mijn hartelijke dank voor hun inzet waardoor deze tentoonstelling op een minimum van tijd tot stand werd gebracht.

A. VAN ISEGEHM